

VAJAT ERP

DOK HOLIDEJ

BROJ: 73

CENA 2 D.

VIKEND ROMAN

STRANAC NA ZAPADU

NAZOVI L. RADI UBISTVA

Prvi broj nove serije
„VIKEND ROMANA”

uzbudljive
avanture čuvenog
detektiva

LARI KENTA

cena pojedine sveske 2 dinara

DVANAESTI BROJ

STRIPOTEKE „PANORAMA”
U JUNU

ČETVRTKOM U PRODAJI

PANORAMA

STRANAC NA ZAPADU

Naslov originala:

William Mark:

DIE FEGEFUEER-BAR

Copyright by Martin Kelter Verlag 1970.

STRANAC NA ZAPADU

Da nije bilo noći između dvanaestog i trinaestog septembra 1883. godine, on sasvim sigurno nikada ne bi došao na Zapad.

Bio je činovnik u San Francisku, nezadovoljan čovek od dvadeset i sedam godina, visok, vitak, lepog lica, sivih očiju i smeđe kose.

Zvao se Čet Oklend.

Ni on, ni njegovi preci, nisu morali da lupaju glavu odakle to ime potiče: Oklend se nalazio nedaleko od San Franciska. Ime ove pokrajine nekoliko porodica prvih doseljenika uzeli su kao svoje.

Otac advokat je svog dečaka poslao u dobru školu, u kojoj se čak učio francuski, ili, bolje rečeno, gde je moglo da se uči francuski, pod pretpostavkom da neko to i hoće.

Međutim, Čet nije hteo da uči francuski, niti lupa glavu teškim matematičkim problemima. Čak nije hteo ni da nauči da igra bečki valcer. Prosto ga nije zanimalo.

Daljine su ga neodoljivo privlačile. Često bi satima uveče, posle završenog rada, stajao na keju i posmatrao obližnja ostrva.

U stvari, more nije bilo to šta ga je privlačilo. Sanjao je o planinama, o dalekim prerijama srednjeg zapada, užarenoj savani i Novom Meksiku.

To je bio njegov svet. Tamo je želeo da živi. Od čega bi on tamo živeo — takve misli u njegovim sanjarenjima nisu postojale. Prosto, hteo je tamo, jer ga je taj život privlačio. Međutim, nije bilo niko ga ko bi mu dao novac da otputuje na takozvani zapad (za Kaliforniju se taj deo Sjedinjenih Država nalazio na istoku).

Novac! Bila je to već prva prepreka.

Da bi se stiglo na Zapad, bio je potreban novac. Uopšte, novac je bio uvek, svugde potreban. Bez nje-

ga nije bilo putovanja, nije bilo života.

Čet Oklend nije imao novca. Zараđивао је 'nekoliko dolara kod Kornfilda i komp., ali time nije mogao mnogo šta da učini, pogotovu ne da preduzme dug put do Arizone.

Ništa se nije menjalo. Problem nije mogao da reši, iako je o tome razmišljao danima i noćima.

Nekoliko tričavih dolara, koliko je zarađивао, mogli su, istini za volju, da se vremenom pretvore u lep svežanj novčanica i njime kupi karta za put na zapad.

To Čet Oklend nije uviđao. Nikada mu to nije ni padalo na pamet, jer je uvek, ispočetka imao samo nekoliko tričavih dolara, kako ih je sâm nazивао. Iako tričavi, bili su mu potrebni. Doduše ne za hranu, koju je imao kod kuće, u roditeljskom domu, gde je još uvek živео.

Čet Oklend je gotovo svu zaradu trošio na municiju. On je pre nekoliko godina kupio jedan „brisbejn“ revolver kalibra četrdeset četiri, za koji je municija bila ne samo teška, nego i skupa.

Gotovo redovno bi uveče, oko pola deset, odlazio na Torton plažu i zavlacio se u neku od šupa, koje su u ovo doba dana bile prazne. Zatvarao se i zapalio stari fenjer, koji je nekada negde pronašao.

Tada je bio na „zapadu“, bio je čovek, koji revolverom brani svoj život! Uopšte uzev, bio je čovek!

U svakom slučaju, tako je to zamisljao. Pri tom nije bio svestan da je sva sreća po njega što nikada

do sada nije imao potrebu da brani svoj život.

Niko nikada nije čuo pucnje, jer je okolina, gde je Čet Oklend igrao velikog revolveraša, bila pusta. Uostalom, ako bi neko, slučajno prolazeći ovim zabačenim krajem i čuo revolverске hіce, sasvim sigurno je pohitao koliko god su ga noge nosile da napusti ovo mračno mesto.

Oklend je bio rdav činovnik, jer ga posao nije zanimao. Vrlo često se sećao reči velikog predsednika Abrahama Linkolna: „Samo pioniri mogu da nasele Zapad. To je život pun rada i opasnosti“.

Čet Oklend je čuo celu misao Abrahama Linkolna, ali je zapamtio samo jednu reč: opasnost! Onu drugu reč: „rad“ potpuno je prečuo.

Nikada nikome nije govorio o svojim željama i sanjarenjima. Da je u to uputio svog oca, koji ga je mnogo voleo, verovatno bi mu dao dobar savet. Čak ni reči nije pomenuo svom školskom drugu Zaku Hiltonu.

Ili Vilmi? Ne, Vilma bi ga sigurno ismejala. Nipošto tako ne bi smeo da poveri jednoj bednoj mački crvene kose i zelenih očiju.

Najzad, možda je mogao da svojim željama govori Batu Skenčleru, bratu svog poslodavca? Bat je bio bistar momak, koji je mnogo putovao po Državama i dosta znao o svetu i životu.

Ali, Čet Oklend je bio nepoverljiv. Nikada, ni pod kojim uslovima ne bi nekom otkrio svoju tajnu želju.

Da ne bi pogrešno shvatili Četa Oklenda, on nipošto nije hteo da

postane revolveraš, niti bandit! Prosto, želeo je da živi na dalekom zapadu, da udiše vazduh savane i živi u jednom od onih njemu tako romantičnih gradića, koji kao da su načinjeni od drvenih sanduka. Sati-ma je znao da pilji u nejasne fotografije takvih gradova, objavljene u novinama. Hteo je da čuje topot konjskih kopita, škripanje žutog peska pod velikim točkovima teških kola sa arnjevima, da čuje grlene glasove Indijanaca, psovke kauboj-a na pašnjacima i ulicama. Hteo je da vidi dvojicu ljudi koji različita mišljenja rešavaju dvobojem revolverima, hteo je da stoji uz visoki šank, uz ljude, koji vonjaju na goveda, konje, kožu i duvan, uz ljude koji se ne boje ni boga, ni đavola, one koji su, jednom reči, pravi zapadnjaci. Želeo je da pije žestoku Kentaki rakiju i da nosi drečave kockaste košulje, grube čizme sa visokim sarama, uzane pantalone, kratke prsluke i šešire širokih oboda...

Činovnik Čet Oklend je, u stvari, veoma malo znao o tom svetu, koji se nalazio s druge strane Grand kanjona, koji je ogromnim stenovitim klancem delio civilizovani svet od Divljeg zapada...

Priče, koje su ljudi kova Hala Kalagana, Kliva Ristaka i Berni Andersena izmišljali, bile su veoma uzbudljive. Čak je i popularni Natan Bantlajn sav svoj smisao za realnost utrošio u konstrukciju čuvenog i po njemu nazvanog revolvera, dok je sa prepričavanjem događaja, koji su se odigrali na zapadu, bilo sasvim drugačije. Prepričavajući

ih ili pišući o svojim avanturama na zlatnom zapadu, bio je više pesnik i slikar i predstavljao predele s one strane Grand kanjona kao zemlju snova.

Nikada nije pričao kako doista izgleda na dalekom zapadu. Ni on, ni bilo ko drugi. Ukoliko bi se dogodilo da neko sa Divljeg zapada zaluta na kalifornijsku obalu i predstavi stvari onakvim kakve one i jesu, nazivali bi ga zloslutnikom, zlonamernim čovekom, osobom koja crta đavola na zidu.

Čet je i dalje sanjao o dalekom kraju iza Đavolskog klanca. U tim snovima savanom su jurila ogromna krda goveda, koja su gonili kauboji na brzim konjima, vitlaući lansom.

Njegovi snovi su neodoljivo podsećali na tada vrlo popularne pesme kao „Pesma prerije” i „Pesma zlatnog zapada”.

Sasvim sigurno da bi uvek ostao na snovima i mašti da nije bilo te tamne septembarske noći u luci Tornton.

Oklend je, kao po običaju, poslednji izašao iz kancelarije. Bilo je prilično kasno. Na vratima je sreo Bata Skendlera, koji je upravo ulazio u zgradu. Brat vlasnika firme bio je visok, krupan čovek, snažnih ramena i kose prosede na slepoočnicama.

— Helo, gazda! — pozdravi Čet preko volje.

Skendler dodirnu obod šešira.

— Pozdravi lepu, malu gospođicu...

— Hvala.

Oklend nastavi put kisela lica. U

stvari, imao je nameru da upita Skendlera da li je bio u Santa Fe. To je odavno nameravao, ali se ni ovog puta nije usudio.

Santa Fe!

Od kako je u Vebsterovoj knjižari video sliku glavne ulice u Santa Fe, bilo mu je jasno da baš tamo hoće da ide, da je Santa Fe i ni jedan drugi grad njegov cilj.

Najverovatnije bi se to njegovo jahanje na daleki zapad završilo u oblacima, ili na talasima plaže San Franciska, nemirnim talasima, koji su zapljuskivali kamenu obalu.

Bio se dogovorio da se danas nađe sa Vilmom. Trebalo je da prošetaju do novog naselja Devison i pogledaju novo postavljene spomenike. Međutim i ove večeri je, što je sve češće bivao slučaj, prošao pored njene kuće, ne zaustavljajući se. Levo, u pojasu ispod kaputa, nalazio mu se revolver.

Ulice su bivale sve tiše i usamljenije što se više približavao Torton Biču, a svetiljke sve ređe. Najzad je predeo bio sasvim neosvetljen. Oklend se brzo navikao na mrak. Ovuda je često prolazio i znao put.

Sve je bilo kao i uvek. Hitao je malim, krivudavim uličicama, koje su pri bleđoj svetlosti zvezda izgledale kao izumrle. Konačno se obreo pred šupama. Upravo je hteo da otvori težak gvozdeni zasun, kada je na kraju uličice, koja je vodila direktno prema moru, čuo neobičan šum. Mogao je da pokuša da što je moguće tiše otvori šupu i šmugne, ali to nije učinio.

Ostao je da stoji tu, gde se za-

tekao. Gledao je u pravcu mesta odakle je šum dopro, sve dok ga oči nisu zabile. Ništa se nije micalo. Čet Oklend je stajao kao ukopan. Onda se ponovo začuo šum, ovog puta određeniji i jasniji.

Neka životinja?

Odgovor je došao odmah: nešto niže otvorila su se vrata na jednoj od šupa i jedna senka promače.

Čovek! Približavao se hitrim koracima.

Oduzet od ledenog straha stajao je činovnik Čet Oklend, nesposoban da se pokrene.

U to je čovek stigao i zastao tek na pola jardi ispred Oklenda.

Visok čovek, širokih pleća.

— Novac! — rekao je žustro.

Izgleda da je u sledećem deliću sekunde promenio mišljenje. Zamahnuo je pesnicom. Žestok udarac formalno zalepi činovnika za drveni zid šupe.

U mračnoj lučkoj uličici najednput je postalo sasvim svetlo. Svici su mu igrali pred očima. A onda ga pogodi sledeći udarac, treći, četvrti, peti.

Oklend više nije osećao bol. Ošamućen se sručio na kolena...

Na to napadač izvuče iz kaputa svoje žrtve vešt看, iskusnim pokretima kožni novčanik i hitro se izmače.

Oklend je bio ošamućen, ali ne onesvešćen. Video je čoveka ispred sebe.

Ovaj otvori novčanik i nađe jedan jedini dolar. Žestoko je opsovao, a onda još jednom snažno lupio Četa. Ovog puta čizmom. Onda se okrenuo i otrčao.

Nije prošlo mnogo vremena: sekund, dve. Oklend je bio još uvek ošamućen, zbunjen i uplašen. Onog trenutka, kada je razbojnik savijenih ruku počeo da trči, napetost pustila.

Revolver!

Činovnikova ruka kliznu prema pojasu. Osetio je hladnu dršku „Brizbejn” kolta u desnoj ruci, podigao je oružje, otkočio ga i povukao obarač.

Pucanj odjeknu. Plamen suknu iz cevi i osvetli mračnu uličicu.

Telo begunca kao da je bilo udareno nevidljivom pesnicom. Nepoznati pređe još nekoliko koraka, saplićući se i zanoseći, kleknu na levu nogu i konačno se tupo sruči na ovlaženo tle ulice u luci.

Oštar barutni dim uvukao se u Oklendove nozdrve i oči i pekao ga. Još uvek je čučao na zemlji i piljio u čoveka, koga je njegov metak pogodio.

U uzanom prolazu između dva lučka magacina vladala je grobna tišina. Uprkos tome, Oklendu se činilo da vlada paklena galama, da se zvuk ispaljenog hica vraća u strukom odjeku.

Kada se barutni dim razišao, Čet se uspravi. Još uvek nije osećao bolove.

Nesiguran, pošao je napred. Iako su mu kolena klecala, grčevito je stezao revolver desnom rukom.

— Ustaj! — rekao je zadihano.

Međutim, pogođeni čovek se nije pomakao. Ležao je raširenih ruku, lica okrenutog na desnu stranu. Pri bleđoj svetlosti zvezda Čet je sada mogao da razazna njegovo

lice. Bilo je to lice veoma mladog čoveka. Mogao je imati najviše dvadeset godina.

Kožni novčanik, njegov žalosni plen je na pola koraka od njegove desne ruke.

— Ustaj! — ponovi Oklend.

Tek tada mu je do svesti došlo užasno saznanje: čovek je bio mrtav.

Ja sam ga ubio”.

„Ustrelio!”

Užasan strah pritiskivao mu je potiljak.

Ja sam ga ubio!

Ja sam ubica!

Grozničavo je pogledao na sve strane.

Tišina. Nigde nikakvog šuma. Čak i tiho zapljuskivanje mora, koje se inače uvek dovde čulo, kao da je sada prestalo.

Ja sam ubica!

U tamnoj lučkoj ulici Tornton Biča u San Francisku protekao je još jedan beskrajni minut.

Onda se Čet Oklend okrenuo i u divljem trku počeo da beži.

Tek gore na uglu je naglo zastao.

Na sred poprečne ulice stajala je životinja. Ogroman pas, veliki, guste dlake, nepokretan; kao od kame-na isklesan.

No, brzo mu je bilo jasno da je to živ, stvaran pas. Čulo se njegovo preteće rezanje.

Oklend oseti kako ga podilazi hladna jeza.

Pas! Ništa više. Šta je pas? Kakva je to prepreka? Onaj tamo bio je čovek.

Iscrpljen, činovnik se nasloni na zid šupe.

Pas je i dalje režao.

Nekoliko trenutaka kasnije Oklend se naglo odlepi od zida i hita napred.

Pas zalaja, onda se dađe u panično bekstvo.

Čet se nervozno nasmeja.

Ponovo je zavladala grobna tišina. Levom rukom je obrisao oznojeno čelo. Revolver mu je još uvek bio u desnoj ruci.

Tada se setio novčanika! Za ime božje! Još uvek leži u uličici pored čoveka. Bio je to stari, bezvredan novčanik, međutim, u njemu se nalazilo pismo, koje mu je Vilma uputila. Pismo u kovertu, na kome je devojka svojim lepim, sitnim rukopisom ispisala njegovo ime. Ime i punu adresu.

„Mister Četvej Oklend, San Francisko, Slot Bulevar 37.”

Mister! Zar je on još uvek bio mister?

Tu je stajala napisana cela adresa, velika pomoć policiji. Nije morala mnogo da se trudi da bi pronašla ubicu.

Morao je natrag!

Kakva užasna pomisao! Međutim, nije imao izbora. Morao je da se dokopa novčanika, ma koliko mu je to teško padalo.

Pogledao je iza ugla i video telo nepoznatog mladića.

Bio je dakle mrtav!

Kakva misao! Čet je to znao još u trenutku kada je počeo da beži.

Lagano je pošao napred.

Moram to učiniti brzo. Što brže

budem učinio, to ću brže preturiti sve preko glave.

U potiljku je još uvek osećao pritisak, strah. Što se više približavao ubijenom, hod mu je bio sve laganiji.

Nekoliko beskrajsnih minuta bilo mu je potrebno da prevali ovako kratak put.

Onda je stigao do crnog nepomičnog tela.

Delilo ga je samo još tri jarde od njega.

Šta ako sada poskoči, neočekivano, kao što je i došao i osveti mu se?

Ne, on je bio mrtav, mrtav za uvek, beživotno telo.

Kako užasno i kako zastrašujuće!

„Brzo!” Dobovalo mu je u glavi. Brže, inače će te strah savladati! Ako to odmah ne učiniš, nećeš nikad.

Čudno, imao sam snage da ispalim hitac, pa onda moram da smognem snage da se dokopam svog novčanika.

Svoj! Da, bila je to reč, koja mu je bila potrebna. Potrebna da ga podstakne, ohrabri. Novčanik je bio njegovo vlasništvo i bio mu je potreban. Prisvojio ga je taj razbojnik, taj ubijeni, taj...

Oklend se saže, ali zastade u pola pokreta.

Pogled mu je pao na lice ubijenog.

Zar mu se oči nisu pokrenule? Zar mu malo pre nisu kapci bili zatvoreni?

Sada je gledao u Oklenda, posmatrao ga je!

Čet Oklend je bio potpuno ošamućen. Desnicom je i dalje grčevito stezao revolver, a levu ruku ispružio da dohvati novčanik.

— He!

Uplašio se od zvuka sopstvenog glasa. Da li je to uopšte on izgorio? Ili, možda ovaj što tu leži?

Najzad je privukao novčanik. Dva papira izletela iz njega: Vilmino pismo i koverat.

Ponovo je morao da se sagne i pri tom dodirnuo ruku ubijenog. Podišla ga je ledena jeza.

Kraj njegove leve ruke potrčao ogroman pacov.

Oklend trže ruku i uperi revolver. Ispalio je tri metka na pacova, dva suviše. Onda je otrčao dalje kao da ga sam đavo goni, praćen hiljadama pacova.

Vilmino izgužvano pismo i koverat držao je u levoj ruci, a kolt još uvek u desnoj. Trčao je izbezumljen i zadihan mračnim uličicama luke.

Podsvesno je skrenuo u Aveniju San Hoze i dvadeset minuta kasnije se obreo, teško dišući, u vrtu ispred kuće porodice Medison.

Gore, u Vilminoj sobi još uvek je gorela svetlost.

Hteo je da zazviždi, ali nije uspeo.

Morao je mirnije da diše, inače će ga pitati: odakle to dolaziš, šta se sa tobom dogodilo?

Sačekao je nekoliko minuta, doveo odelo u red i zagladio kosu.

Onda je prišao vratima i povukao užu mesingovog zvona. Kroz stakleno okno na vratima video je crnog slugu kako hita predvorjem. U isto vre-

me Vilma je potrčala sa sprata niz stepenice.

— Ostavite samo, Džon, ja ću otvoriti.

Hitala je prema vratima, saplela se o zastirač, jedva održala na nogama, a onda otvorila. Crvena kosa u mekim uvojcima pala joj je na čelo. Disala je ubrzano. Sa lutkastog lica gledao ga je par očiju pun iščekivanja. Uzviknula je:

— Čet! — pa vrisnula i šakama pokrila lice.

Sluga još nije stigao do kuhinjskih vrata. Kada je čuo krik, zaboravio je da mu je naređeno da bude odmeren i uzdržan. Potrčao je prema devojci, uzvikujući:

— Gospode bože, gospođice, šta se dogodilo?

Vilma Medison je sklonila ruke sa lica i grčevito uhvatila Oklenda za desnu ruku, onu istu ruku koja je samo pola sata ranije držala veliki revolver i povukla obarač...

— Čet! Šta se dogodilo?

— Mladi činovnik oseti kako ga obuzima smrtni strah.

Kako je to izgledao? Krvav u licu, modar od udaraca?

— Mister Oklenda su napali! — uzviknuo je crnac iznenađeno.

Čet potvrdi i odahnu sa olakšanjem.

— Da, Džon je u pravu. Bio sam napadnut.

—o—

Kada je napustio kuću porodice Medison, bila je gotovo ponoć.

Čet Oklend je hitao ulicom San Hoze prema uglu velike Devetnaeste ulice. Tu je zastao i pogledao na suprotnu stranu, koso, gde je Elmejn bulevar izlazio na glavnu ulicu. Taj bulevar je vodio dole do Tornton Biča.

Sa stare crkve odjeknulo je dvanaest udaraca. Oklend je napregnuo slušao otkucaje sata. Kada je i poslednji udarac odjeknuo rekao je tiho:

— Ponoć.

Stari čovek naišao je, saplićući se i zanoseći. Sa severa je takođe nailazilo nekoliko ljudi, a sa juga veliki, teški četvoropreg.

Frisko još uvek nije spavao. U svakom slučaju ne ovde, u centru.

Ove noći se verovatno neće spavati, neće biti mira, jer dole u ulici leži ubijen čovek.

„Moraju ga naći!“ dobovalo je u glavi mladog činovnika.

Svako ko njemu, Četu Oklendu, bude pogledao u oči, moraće u njima da pročita kakvo je užasno nedelo učinio.

Obuzet najdubljim očajanjem, stajao je odsutno i gledao niz ulicu, osvetljenu bledom svetlošću fenjera.

Naišla su druga kola, popularno nazvana tridesetica. To su bila prva velika kola u Americi, koja su mogla da prime i do trideset putnika.

Sada su bila gotovo prazna. Sasvim napred, sedeo je čovek, a pozadi u dnu kola zagrljeni par. Ti ljudi su bili srećni. A ovde, na uglu glavne ulice i Avenije San Hoze, stajao je on, najnesrećniji čovek na ovom svetu.

Više nije spadao među njih.

Sada je tek shvatao da je do ove večeri mogao da se ubroji u srećne ljude, iako je bio krajnje nezadovoljan svojim životom. Ako ništa drugo, pripadao je ovom svetu, ovom velikom gradu na okeanu, jer je bio častan građanin...

Sada je bio otpadnik, ubica.

Njegov san o dalekom Zapadu raspršio se kao talas okeana koji zapljeskuje obalu. Podigao je glavu i promrsio.

— Moram odavde! Moram da odem, još danas, odmah!

Ali, kuda?

Bilo kuda, samo što dalje iz ovog grada, iz ovog kraja, iz ove države.

Ovde će ga, čim bude svanuo dan, progoniti kao ubicu.

Ali, oni nemaju dokaza da je on izvršilac zločina!

Doista nemaju? Možda su ipak motrili na njega, primetili njegove večernje šetnje u pravcu luke. Možda već odavno motre na njega.

Zar policija nije odavno primetila, čula njegove streljačke vežbe?

Osim toga, čak i da ništa ne zna ju o njemu, on će biti taj, koji neće moći da prikriva.

Ako se bude govorilo o ubistvu u luci, neće smetati ljudima da pogleda u oči i time će se odmah odati.

Poslaće ga na vešala.

Na Elkanino brežuljku, u predgrađu Kolma, još uvek se nalaze vešala, na kojima je svojevremeno visio ubica žena Radjard Meseling.

Obesili su ga na Vilmino užasavanje. U novinama je objavljena

jedna njegova fotografija. Crvenokosa Vilma je rekla da je on lep čovek i da, na žalost, najlepší uvek moraju da umru.

Mala glupača.

Sada će se i njegov život ugasiti na Elkanino brežulju, ali ne zato što je lep, već jer je ubica.

— Moram da odem — ponavljao je sebi, da bi odmah zatim samog sebe pitao kuda, i odmah zatim samom sebi odgovarao: bilo kud. Vozom? Da, vozom ću otići. To je najbrži način. Ako sada otrčim na stanicu, možda ću još uhvatiti noćni voz... Kuda? Svejedno. Važno je sada da što više milja odmaknem od San Franciska.

U ulici Brijan, staničnoj ulici, vozovi su dolazili i odlazili preko celog dana i noći. Svako u gradu je to znao.

Čet odlučio da ode vozom koji vodi na zapad. Kuda bi inače? Morao je da beži na zapad. Ono o čemu je sanjao i maštao postala je gorka neminovnost.

Dakle, bežaće na zapad, a tamo će se dobro pomučiti tražeći ga uzalud.

Pošao je nekoliko koraka napred, a onda ponovo zastao.

Čime da plati kartu? Imao je samo jedan jedini dolar u novčaniku.

Opet ga je spopalo očajanje.

Roditelji... Oni su imali veoma malo, toliko da žive u otmenoj ulici i izigravaju ono što su želeli, bolje stojeću porodicu advokata.

A Vilma? Ni za šta na svetu ne bi od nje prosjačio novac.

Ko bi mu inače sada, kada je u

nevolji, dao novac za put, kada mu ga niko do sada, bez obzira što mu nije bivalo nužno, nije hteo da daje?

Izvukao je novčanik iz džepa i stao ispred fenjera.

Dolar! Gde mu je dolar?

Kao da ga je neko polio ledenom vodom. On mi je uzeo dolar? Razbojnik! Čovek u luci!

Kada se toga setio, sledeća misao bila mu je: moram natrag! Taj dolar mi je potreban...

Novi dan je već bio počeo kada se činovnik Čet Oklend ponovo obreo na mestu zločina.

U luci je još uvek sve bilo mračno, crno i jezivo, kao i pre jednog sata.

Nedaleko od vrata šupe ležao je ubijeni.

Ovoga puta je Oklend manje oklevao. Išao je brže, odlučnije. Čvrsto je rešio da svoj dolar bez zazoru uzme natrag. Konačno, ovaj čovek ga je opljačkao.

Prilazeći sasvim blizu nepomičnom telu činilo mu se da je to najužasniji trenutak njegovog života.

Ranije, kada je ispalio ubistveni metak, bio je gotovo gluv i nesposoban da bilo šta oseća, jer je bio van sebe i nije mogao trezveno da razmišlja.

Ali sada, sada je bilo dvostruko gore. Bio je miran, pa ipak pri tom drhtao celim telom.

— Hoću svoj novac natrag, momče, shvataš li! Moj dolar, koji si mi ti, bedniče, opljačkao, pošto si me...

Pored ruke ubijenog ležao je jedan metalni predmet, koji mornari

i ubojice obično nose sobom. Bio je to bokser.

Oklend nesvesno dodirnu desnom rukom svoje natečeno lice.

Dakle, time ga je razbojnik tukao. Mogao mu je tim teškim, šiljastim bokserom još smrskati lobanju.

Mladi činovnik zaškruta zubima i izvuče revolver iz pojasa. Sve vreme dok je bio kod Vilme, strahovao je da će ona otkriti oružje. Srećom, ona mu je samo pomagala da opere lice i zalepila tri flastera, a onda ga posmatrala sa mešavinom sažaljenja i užasa.

Sa revolverom u desnoj ruci, Čet se saže, dokopa levom rukom čoveka za ramena i okrete ga na leđa.

Morao je da ga pretraži zbog svog novca.

Međutim, čovek nije nosio novčanik. U desnom spoljnom džepu nalazila mu se kožna kesa. Oklend je otvori drhtavim prstima i trže se.

Kesa je bila napunjena novčanicama.

— Moj dolar je tu!

Vrhovima prstiju izvukao je jednu novčanicu iz gomile.

Međutim, to nije bila novčanica od jednog, nego od deset dolara.

Zbog toga je počeo da prevrće po novčanicama, a zatim izvukao još jednu banknotu.

Ponovo deset dolara.

Za trenutak je zatvorio oči.

Jednostavno nije hteo da čuje unutrašnji glas koji mu je govorio:

To je novac za put.

Tvoj put! Uzmi ga, nestani!

Ipak nije mogao da odoli tom unutrašnjem glasu i strpao je kožnu kesu u džep pantalona, a onda se okrenuo.

Tamo, gde je pre kratkog vremena naišao na psa, ponovo je zastao.

— To nije samo ubistvo, to je sada ubistvo sa pljačkom — rekao je sam sebi u bradu. — Ja sam ubica i pljačkaš!

Ali, zar ga nije onaj čovek, koji tamo leži, takvim načinio? Zar ga nije naterao na ovaj užasan korak?

Za trenutak mu se učinilo da čuje glas svog oca:

„Čovek ne sme da dozvoli da ga nateraju na zlo. Smrt, ako drugog izbora nema, sigurno nije gore rešenje”.

— Prokletstvo, ja nisam nikakav heroj, ja neću da umrem! Neću da visim na goloj grani na Elkanina Hilu...

Kao da ga svi đavoli gone, počeo je da trči i uskoro, okupan u znoju, stigao na željezničku stanicu. Na šinama, ispred same stanice, stajala je lokomotiva, očigledno spremna da krene.

Oklend uđe u polumračnu čekanicu i stade uz šalter.

— Kuda ide ovaj voz?

Željezničar se nagnuo, pokušavajući da vidi lice putnika.

Međutim, Oklend je to namerno izbegao. Gotovo je priljubio lice uz zid.

— Kuda ide voz, mister? Pitao sam vas već — ponovio je mrzovoljno.

Željezničar odgovori mehanički:

— Bejkersfild, Mojava, Kingmen, Flegstaf.

Flegstaf! Zar to nije već Arizona?

Nije znao sasvim tačno, ali se podsećao da mu je Bat Skendler već o tome pričao.

— Želim kartu!

— Kuda?

— Fleg...

Ne tako brzopleta. Treba prvo da pita cenu karte, da pogleda da li mu je onaj drugi ostavio dovoljno novaca u kožnoj kesi.

— Koliko je to daleko?

— Dve stotine pedeset milja.

— Dokle?

— Do Bejkersfilda.

— Ne, ja sam mislio do Flegstafa — rekao je nestrpljivo.

— Oko osam stotine milja.

Čet proguta pljuvačku, a onda se raspita nesigurnim glasom:

— Koliko?

— Računajte na sto milja kroz Kaliforniju šest dolara. Kroz Arizonu staje tri puta više.

— Zašto?

— Zato što može da se dogodi da željeznice nema i kada je ima.

Čet nije razumeo ovu dvosmislenost.

— U redu — objasni najzad željezničar, grickajući komadić crnog hleba. — Ako je danas postavljena željeznička pruga, to nipošto ne mora da znači da će se još sutra tamo zateći. Shvatate li?

Ispred zgrade stanice razlegao se oštri pisak lokomotive.

Oklend izvuče kesu s novcem iz džepa u poslednjem trenutku i počeo grozničavo da prebrojava novčane

nice. Tek tada je video da je u kesi bilo novaca najmanje za tri takva putovanja.

Sedeo je u praznom vagonu, nagao se napred i naslonio na sedišta ispred sebe.

Najednom mu je pozlilo.

Kada bi voz već jednom krenuo!

Napolju na peronu odjekivao je grubi, promukli glas željezničara. I on je morao, kao i njegov kolega verovatno, u to vreme nešto da jede, jer je nešto žvakao i mljackao između slova, tako da onaj, koji nije znao o čemu se radi, nipošto ne bi razumeo šta izvikuje.

Lokomotiva još jednom snažno zazvižda, tako da se činovnik u pretposlednjem vagonu trže.

Usledio je zatim snažan trzaj i voz je konačno, lagano krenuo. Izgleda da mu se uopšte nije žurilo da napusti grad, utočio u noć. Lenjo, kao da ga vuku mazge, vagoni su se kotrljali šinama.

Oklend se nije uspravljao. Kao u zanosu, piljio je u prljavi pod zasut otpacima duvana i komadićima papira.

Kroz prozor se nazirao grad. San Francisko, koji je još pre šest časova želeo da napusti i otputuje na zapad. I sada, kada je sedeo baš u takvom vozu, bilo mu je neopisivo teško.

Kloparajući i škripeći, voz je grabio prema jugu.

San Francisko je davno bio daleko iza voza, tako da se više ni more nije moglo videti. Tek tada

Je usamljeni putnik u pretposljednem od pet vagona konačno mogao da se uspravi.

Ustao je i otvorio prozor.

Hladan noćni vetar dodirivao mu je užareno čelo i lice. Bio je to vetar koji je još sobom donosio miris mora.

Oklend zatvori prozor i baci malo pogled po zapuštenom vagonu.

Naravno, već je po škripanju i treskanju vagona primetio da je to pravi zapadnjak, voz koji je vodio u krajeve koji kao da i nisu postojali za ljude sa obale. Vozio je u kraj, koji je za građana Friska imao u sebi nečeg mračnog, tajanstvenog, opasnog.

Mladi činovnik je pritiskao usijano čelo na hladno okno prozora.

Napolju je promicao predeo. Bez svetla, mračan, upravo kakva je u ovom trenutku bila i njegova duša.

Lokomotiva ih je vukla na zapad. Osam stotina milja, kako je rekao stari željezničar.

Osam stotina milja do Flegstafa u Arizoni.

Bio je to užasan put. Međutim, ni za trenutak čovek u pretposljednem vagonu nije pomišljao na to da bi isti takav da je na njega krenuo juče, prekjuče, pre mesec, pa i pre godinu dana.

Negde, usput, još se jedan putnik popeo u njegov vagon, seo preko puta njega, ćutao, kašljao, pušio, pljuvao, a onda posle nekoliko sati napustio vagon bez pozdrava.

Čet Oklend je gledao za njim, sve dok ga noć nije progutala.

Voz se kotrljao dalje. Čet je mislio na daleki zapad, no bili su još uvek u Kaliforniji kada je svitalo.

Sunce se pomolilo kao krvava lop-ta na istoku, a zatim se dizalo sve više i više. Oklend ga je posmatrao, zaboravljajući za trenutak, na škripu, kotrljanje i truckanje voza.

U kasno popodne učinilo mu se da se put nastavlja sve više u pravcu istoka.

Kad se mrak sasvim spustio u voz su ušle dve žene i petoro dece. Očlas je nastala neopisiva gužva i žagor.

Begunac se uvukao u sebe. Još od popodneva ga je uhvatio paničan strah od noći koja dolazi. Činilo mu se kako mu neki nevidljivi teret pritiska grudi.

Deca su trčala između klupa tamno-amo, koškala se, prepirala, šalila, galamila.

Dve žene su se udubile u razgovor, koji kao da nije imao kraja. Bio je to najduži i najneprijatniji razgovor, koji je Čet Oklend, hteo ne hteo, morao slušati. Toliko su bile zaokupljene ovim razgovorom, da ih čak ni prodoran krik jednog od dečaka nije prekinuo. Majka kao da je bila gluva za sve, osim za ono što joj sabesedica govori.

Govorile su kao da su nedeljama, mesecima bile primorane da ćute i da sve što u životu uopšte moraju da kažu, mora da bude obavljeno sada, za vreme ovog puta.

Ostale su nekoliko sati u vozu, a onda je, posle njihovog odlaska, u vagonu zavladala grobna tišina.

Tišina? Zar više nije čuo klopavanje i udaranje vagona, koje ga je do nedavno tako mučilo. Ne, činilo mu se da vlada grobna tišina. Od takve tišine strah kao da je u njemu dobijao džinovske razmere.

Da su bar još malo dalje putovale žene sa decom.

Počela je užasna noć. Stari voz, zvani „zapadnjak“, kao da je brže odmicao od nje.

Zaspao je tek pred zoru. U međuvremenu je u vagon ušao jedan putnik i uskoro ponovo sišao.

Oklend se probudi, okupan u znoju. U snu je preživeo sve ono što se već dogodilo.

No, događaji su se u snu nastavili i dalje. Sanjao je i nastavak svog života! Sad ga je tek uhvatio paničan strah. Nije uspeo da umakne! Isključeno. Nikada i nipošto neće uspeti da pobegne. Učinio je najveću grešku, koju uopšte može učiniti ubica u bekstvu: bio je jedini putnik sa natečenim, izubijanim licem u noćnom vozu za Bejkersfild i još se pri tom tako upadljivo raspitivao za udaljenost i cenu karte.

Kakva ludost! Bez po muke će ga naći.

I ova noć je prošla. Sunce je ponovo blistavim sjajem osvetljavalo planinski predeo, no ni lepota prirode ni sunce nisu mogli da utiču na njegovo raspoloženje.

Moći će bez muke da ga slede.

Mora da siđe. Bilo gde. Na sledećoj stanici. Onda je na svoje užasavanje ustanovio da je kožna kesa s novcem ubijenog nestala. Putnik,

koji je ušao u toku noći, pokrao ga je.

Još i to! Sada nije posedovao ni jedan jedini probušeni cent.

Do sledeće stanice voz je stigao oko jedanaest sati pre podne. Osim stanične zgrade nije se mogla videti ni jedna druga kuća. Livingston, pisalo je na jednoj ispucaloj tabli. Šef stanice je imao mračno lice i oštre, prodorne oči.

Oklend brzo napusti peron, vrati se do svog sedišta i klonu na nje ga.

Ovde, u svakom slučaju, nije mogao da siđe. Šta bi ovde mogao da radi, u planinama, miljama daleko od Davolskog klanca, granice Zapada? Kako da dalje nastavi put i kuda? Nigde više ne bi upao u oči nego ovde, u ovom malom mestu bogu iza leđa. Odlučio je da napusti voz tek kada naiđu na neki veliki, prometan grad. Međutim, on nikako nije dolazio.

Odlučio je da se odmara do Kingsmena, a onda napusti voz.

Dan je prošao i noć se ponovo spustila. Oko ponoći voz se ponovo zaustavio u nekom malom mestu.

Napred, na staničnoj jednospratnoj zgradi, bila je tabla na kojoj se nisu mogla razaznati slova. Oklend je već hteo da obori glavu i odustane od pokušaja da pročita, a onda je ponovo pogledao.

Kingsmen! Da, upravo to je pisalo. Nervozno je brisao zamagljeni prozor. Videlo se daleko bolje. Doista Kingsmen.

Dakle i taj navodno veliki grad nije bio ništa drugo nego bedno pla-

ninsko naselje. Ni ovde nije mogao da siđe, ovde pogotovo ne. Znači, morao je da istraje do Flegstafa. To je već Arizona — Zapad.

Da se već odavno nalazi na teritoriji Arizone, nije imao pojma. Pokušavao je da se uteši time da ni oni, koji ga slede, nisu mogli da napreduju brže, ba tako bar uspeva da održi rastojanje.

Sledećih sto pedeset milja bilo je izuzetno naporno. Činilo mu se da se nalazi u mlinu u kome se melju kosti.

Voz je sada sve češće i češće stajao, sam đavo zna zbog čega, a onda, opet kretao, trzajući i tresući, da bi ponovo, posle kratkog vremena, stao iz neshvatljivih razloga.

U toku popodneva voz se neočekivano zaustavio na otvorenoj pruzi. Oklend se nasloni na prozor. Ništa nije mogao da vidi. Zbog čega se ovaj kazan na točkovima ponovo zaustavio? Da li je izgubio paru? Ne bi bilo čudo.

Opet trzaji, opet tresak i kompozicija je krenula. Išli su čitav sat bez prekida.

Na severu su se prostirali planinski vrhovi u dugom lancu ispred visoravni i Đavolskog klanca. Bio je to prizor koji je vek kasnije nazvan sedmim čudom sveta. Đavolski klanac je bio indijanski naziv za Grand kanjon, gigantsku provaliju, koju kao da je neka nevidljiva ruka prosekla kroz kamenitu visoravan, kroz ogromne blokove crvenog kamena sve do podnožja, do Kolorado reke.

Bio je to prizor nestvarne lepote,

koji je oduševljavao svakog ko je putovao na zapad.

Međutim, Oklend nije video ništa, iako je gledao kroz prozor. Pred smiraj dana voz se tako naglo zaustavio da je bio skoro bačen natrag na sedište.

S mukom se uspravio i osetio kako ga noge više ne drže.

Šta se dogodilo? Voz se zaustavio po ne zna se koji put. To nije ništa čudno, ali šta se sa njim dogodilo? Predeo kao da je počeo da leluje pred njim.

Bolestan je! Ili je to možda glad? Naravno, glad!

Od San Franciska više ništa nije jeo. Dva puta je na stanicama odlazio na bunár, gasio žeđ i hladio užareno čelo...

No brzo je od toga odustao, jer mu voda nije prijala i izazivala mu bolove u želudcu.

Obema rukama se grčevito uhvatio za vrata i gledao kroz mali prozor.

Zašto li se voz ponovo zaustavio? Odavno je prešao planinske uspone. Oklend spusti ruku na kvaku. Bila mu je potrebna sva snaga da ih otvori. Trgao se izbezumljen. Odjeknuo je pucanj, a za njim još nekoliko. Otetirao je do drugog kraja vagona i otvorio prozor.

Iz susednog vagona virila je glava jednog od željezničara.

— Hej, šta se dogodilo? — upita Oklend glasom, koji je bio promukao i podsećao na rezanje. Izgovaranje ovih nekoliko reči izazivalo mu je neopisiv bol.

Željezničar okrete glavu. Lice mu

je bilo izabrano i mršavo, a oči žive.

— Napad, šta bi moglo da bude!

— Štaaaaa!

Oklend samo što se nije zagrenuo.

Željezničar je okrenuo glavu i nemarno nastavio da posmatra šta se događa.

I begunac je takođe staklastim pogledom pogledao duž vagona. Iza jednog žbuna, koji se nalazio gotovo uz samu prugu, dizao se veliki oblak prašine.

Ponovo odjeknuše pucnji. Odmah zatim hitao je jedan jahač iz žbuna u takvom ludačkom tempu kraj samih vagona, da je Oklendu za trenutak zastao dah.

Iz voza takođe počеше da odjekuju pucnji, tako da jahaču odlete šešir s glave. No, grabio je dalje u paklenom tempu. Još samo nekoliko metara i stići će do pretposljednjeg vagona. Jahač poteže revolver i počе da puca.

Oklend je video kako se željezničar naglo povlači u vagon, a zatim je gnevno uzviknuo:

— Prokletnik!

Razbojnik je stigao. Čet je mogao sasvim jasno da mu vidi lice. Bilo je glatko, preplanulo, a oči su mu bile sive. Ponovo je podigao kolt. Pored samog desnog Oklendovog ramena prozvižda metak i zari se u okvir vrata.

Beginac poteže revolver i uperi ga na čoveka na konju.

U sledećem trenutku pored prozora pretposljednjeg vagona prolete konj bez jahača.

— Bravo! — čuo se uzvik željezničara. — Ovoga ste sredili, ali dolazi drugi.

Međutim, ostali su zastali na pola trka, dok su se konji pod njima nervozno propinjali.

— Hej, oni se vraćaju! — vikao je željezničar. — Čoveče, vi ste im sredili gazdu!

Čet Oklend se izmiče od prozora. Čelo mu je bilo orošeno krupnim graškama znoja.

Ubio je i drugog čoveka!

Dole, uz samu prugu, ležalo je telo ubijenog bandita, a kraj njega konj, koji se vratio i ostao da stoji uz telo svog gospodara...

Kompozicija je izuzetno brzo postavila put. Izgledalo je da se mašinovođa žuri da što pre napusti opasno područje.

Stao je tek posle puna tri sata. Stanična zgrada je bila izuzetno mala, a ime mesta se na tabli uopšte nije moglo pročitati. Očigledno nikog nije ni zanimalo kako se stanica zove.

Željezničar iz vagona do Oklendovog požurio je prema lokomotivi da razgovara sa svojim drugovima.

Ubrzo se vratio natrag i došao do vrata Oklendovog vagona.

— Hej, mister.

Mladić iz San Franciska priđe otvorenim vratima.

— Šta ste hteli?

— Bio je to majstorski hitac! Veličanstveni, mister...

— Oklend, Čet Oklend.

— Doista veličanstveno, mister Oklend.

Odmah zatim otrčao je prema sta-

ničnoj zgradi, gde su dvojica željezničara razgovarala.

Čet klonu na svoje sedište.

Neizdržljiva žega vladala je u vagonu. Tek posle četvrt sata voz je krenuo dalje.

— Moram da izađem, sad odmah, na prvoj stanici. Napustiću voz, pa makar stao i na otvorenoj pruzi.

Okrenuo je glavu. Čak i taj neznatan pokret izazivao je bol. Osećao se kao da mu se hiljadu igala zabadaju u zglobove.

Samo da nije te nepodnošljive žeđi.

Lokomotiva ponovo prodorno zvižu i voz se zaustavi.

Čet ustade i otvori vrata. Za to je morao da uloži ogroman napor.

Ugledao je pred sobom starog željezničara.

— Malo vazduha, mister Oklend, zar ne? — željezničar se široko nasmejao.

— Malo sam žedan — promrsi Čet.

— Žedni?

Željezničarov izraz lica bio je takav kao da je rekao nešto najneverovatnije na svetu.

— Sačekajte trenutak!

Potrčao je prema stanici i za nekoliko minuta se vratio sa dva krčaga. U jednom je bio viski, a u drugom tečnost, za koju Čet nije mogao da odredi šta bi mogla na bude, jer je stari željezničar taj krčag ostavio na stepenicama vagona.

— Brrr!

Čet se strese, kada je osetio miris viskija.

Željezničar nabra obrve.

— Pa i ja ga baš ne marim mnogo, ali jedan revolveraš je sigurno na to naviknut.

Revolveraš! Ova reč je Oklendu izgledala kao udarac biča. Željezničar je mislio da je on revolveraš!

— Šta imate u drugom krčagu?

— Vodu. Sa bunara je, ukoliko hoćete da osvežite lice...

Oklend uze sud i prinese ga usnama. Na željezničarovo užasavanje, ispio ga je do dna.

— To je baš bilo dobro!

— Jeste li gladni, mister Oklend?

— Gladan? Da, pomalo.

— Pa onda pođite sa mnom. Momci upravo jedu. Ako ne budu imali malo hrane i za Četa Oklenda, onda stvarno nisu zaslužili da primaju platu od Vestern Pacific željezničke kompanije.

Namignuo je Četu i pohitao ispred njega ka staničnoj zgradi.

Unutra je sedelo nekoliko ljudi za grubo istesanim stolom.

— Evo, momci, ovo je Čet Oklend. Gladan je.

Trojica od prisutnih odmah ustadoše sa svojih mesta, a i ostali su se malo pridigli, kao da hoće da ustanu. Odmah su mu dodali činije sa mesom, krompirom i pasuljem.

Šta li je ovim ljudima?

Čet nije shvatio. Video je puške naslonjene na vrata i opasače na čičkane mecima kako vise na ekserima na zidu.

Oklend seda na ponuđenu stolicu, pozdravi ljude klimanjem glave i

navali na jelo sve dok ga stomak nije zaboleo.

Jedan bradati čovek mu doturi flašu s viskijem.

Čet otpi samo nekoliko gutljaja.

Kada je hteo da se maši za džep i plati, sinu mu da više kod sebe nema ni centa. U trenutku je osetio kako mu znoj teče niz leđa.

— Veliko hvala, gospodo — rekao je i ustao od stola. — Kada se budem vraćao, platiću vam svoje jelo i viski.

Željezničari su se smejali.

— Platiti? — rekao je stari, koji ga je ovamo doveo. — Za šta da platite? Ovim lupežima još i da platite? Jelo pripada željeznici, a isto tako i viski. Da ne govorim o tome da vam kompanija duguje ogromnu zahvalnost. To vam je valjda jasno. Hajdemo, mister Oklend, odmah krećemo dalje.

Čet je zbunjeno posmatrao lice ljudi u staničnoj zgradi. Ni jedan od njih ga nije posmatrao neprijateljski, ili neljubazno. Čak su svi bez izuzetka dodirnuli obode svojih kapa u znak pozdrava.

—o—

Vožnja se nastavila. Žega je postajala sve nepodnošljivija.

Prokletstvo! Možda je ipak bolestran? Tako toplo ovde na obroncima Kalifornijskih planina ne bi moglo da bude. Kako li je tek, za ime neba, preko u Arizonu, na zapadu?

Čet nije primetio male crvene ka-

mene piramide, koje su provirivale iz žutog peska, nije obraćao pažnju ni na prve džinovske kaktuse koji su već tu i tamo obeležavali predeo. Nije znao da se već odavno nalazi na Divljem zapadu.

Voz se zaustavio. Čet, koji je bio zaspao, tek tada dremljivo otvori oči i proviri napolje.

Flegstaf.

Sricao je slova, a onda se ponovo zavalio u sedište, da bi u sledećem trenutku poskočio, kao da ga je ujeo otrovni pauk.

— Flegstaf?! — Piljio je u svetla, belom bojom ispisana slova na crvenožutoj tabli.

Da li je to priviđenje? Zar je spavao nekoliko dana?

Nemoguće da se već nalaze u Flegstafu. Pa taj grad se nalazi u sred Arizone, u srcu Divljeg zapada!

Ovo ovde, to ne može biti Divlji zapad! To je jedan čist, uredan grad, kakvih ima sijaset u Kaliforniji.

Sa svog prozora mogao je da vidi sveže okrečenu staničnu zgradu, a iza nje krovove kuća.

Video je mnogo ljudi na peronu, a malo dalje promicale su kočije. Ljudi, koji su sedeli u njima, veoma su se razlikovali od ljudi u San Francisku.

I to treba da je zapad?

Otvorio je vrata i sišao na peron. Istog časa zastao je kao ukopan.

Na nekih petnaest do šesnaest jardi ispred njega stajao je visok, krupan sedokos čovek sa svetlim stesonom na glavi. Imao je sive pan-

talone i belu košulju sa crnom somotskom mašnom. Nosio je širok opasač i veliki revolver u otvorenoj futroli.

Međutim, ni revolver, ni opasač nisu trgli mladića iz San Franciska. Bila je to velika, petokraka zvezda, koju je sedi čovek nosio na levoj strani grudi.

Šerif!

Dakle, policajac!

Čuvar zakona je oštro motrio voz i ljude koji su silazili.

Zar nije njega posmatrao nekako posebno? Oštrije nego ostale, ispitivački?

Jeste, svakako! Nije bilo sumnje. Šerif, koji je do tada držao ruke podbočene, spusti ih niz telo i navuče šešir dublje na čelo.

On je mene čekao. Gotovo je, sve je gotovo!

Vest o ubistvu čoveka u luci San Franciska stigla je, dakle, ovamo.

Postojalo je nešto što je znatno brže od željeznice, nešto čega se on ranije nije setio: telegraf. Najverovatnije je telegraf postavljen ovde na zapadu. Dakle, to je taj Divlji zapad, na kome vas odmah na stanicima sačekuje šerif...

Stari željezničar mu pride.

— Evo već i šerifa — rekao je.

Čet je imao neodoljivu želju da ošamari starog, nasmejanog željezničara, koji je sada upravo podigao ruku i počeo da maše.

— Šerif Bing, hej, šerife ovamo!

Oklend nesvesno uzmače jedan korak u stranu.

Željezničar ga pogleda ispitivački.

— Jeste li žedni? Ili možda gladni?

— Ne — uzvratit čet prilično žustro.

Šerif im pride užurbano, zastade i dodirnu s dva prsta obod šešira.

— To je on, šerife — rekao je željezničar i okrenuo pogled prema Oklendu. Lice mu je sijalo. Čuvar zakona odmeri ispitivački stranca.

Onda se dogodilo nešto nečuveno: ispružio je ruku prema čoveku, koji je upravo verovao da namerava da ga uhapsi i rekao.

— Mister Oklend, dobro došli u Flegštaf. Naš grad vam duguje veliku zahvalnost i ne samo grad nego i svi veliki i mali rančeri iz okoline.

— O! — bilo je sve što je bivši činovnik iz San Franciska mogao da izusti.

Željezničar ga povuče za rukav.

— Ja se zovem Fridmen. Lako se zaboravlja, ali nije ni važno. Važno je da ste vi sredili onog lupeža, Ole Džekinsa. Već nekoliko meseci je ceo kraj nesiguran zbog njega i njegove bande.

— Ole Džekins? — ponovi Čet ni sam ne znajući zašto to čini.

Šerif klimnu glavom.

— Upoznat sam sa celom stvari, mister Oklend. Momci su me telegramom izvestili. Mora da je to bio majstorski hitac. Veličanstveno! Cela pokrajina Kokino strepela je od tih momaka. Najviše, naravno, grad i željeznica.

Čuvar zakona je zatim pokazao rukom na staničnu zgradu.

— Da vas povedem u vaš hotel, mister Oklend...

Poveo je begunca iz San Franciska pored stanične zgrade.

Fridmen je ostao na peronu i gledao za njima.

— Prokletstvo, to je doista bio majstorski hitac — promrmljao je sebi u bradu.

Čet Oklend izađe pred staničnu zgradu i ugleda ispred nje gomilu ljudi.

Da nisu možda njega radi ovde?

Ne, to je isključeno. Sigurno ovde imaju posla. Cenjanju se sa trgovcima, toware robu na kola i razgovaraju o poslovima.

Nemoguće je da je za njih ubijeni vođa bande naročito važan.

Očigledno da mladi činovnik iz Kalifornije nije poznao Divlji zapad.

Šerif glasno zazvižda kroz zube. Istog trenutka žagor i komešanje prestade. Sve se zaustavi, gotovo okamenilo! Svi pogledi su bili sada upereni na kamene stepenice, na kojima su stajali šerif i Oklend.

— Ljudi, ovo ovde je Čet Oklend, čovek, koji je likvidirao Ole Džekinsa.

Istog časa zaori se takav poklič, kao na rodeu.

Zbunjeni Oklend je morao sa svima da se rukuje. Tek tada su okupljeni ljudi ponovo nastavili svoj posao.

Mrtvi banditi izgleda ovde nisu predstavljali ništa izuzetno.

Šerif Bing je ostao uz njega.

— Hotel je odmah preko puta, mister Oklend. Dopašće vam se. Prvoklasan je, a i hrana je odlična. Frenk Alen, vlasnik, moj je prijatelj. Uveče se često kartamo u Bejkеровом željezničkom baru.

Bio je to prijatan, čist hotel i u sobi je bilo sve što se poželeti može.

Pošto se pozdravio sa šerifom, Čet Oklend se sruči u postelju i zagleda u belo okrečenu tavanicu.

Šta sve ovo treba da znači? Još uvek nije uspeo da shvati. Juče i prekuče, još jutros, bio je najbedniji, najjutečeniji momak na celom svetu, a sada je bio ovde na zapadu, u urednoj sobi, čistoj postelji, šerif ga je dočekaao na stanici, a velika grupa građana pozdravila tako kao što se u San Francisku pozdravlja šampion u boksu.

Ovde je bio slavljen zato što je iz čistog straha reagovao brzo. Pucao je zbog toga što se osećao ugroženim. Ovde je bio junak dana.

A šta je zapravo ostajalo njemu? Gorko, neizbrisivo saznanje da je ponovo ubio čoveka. Bandita, doduše, čak vođu bande, pljačkaša i ubicu, kao što mu je kasnije šerif objasnio, ali bez obzira na to, ostaje činjeinca da je tim prokletim revolverom uništio još jedan ljudski život.

Zar čovek dole u luci u San Francisku nije takođe bio razbojnik?

Zar ga nije napao i gvozdenim bokserom gotovo mu smrskao glavu i to sve zbog jednog jedinog dolara.

Bio je razbojnik, čak težak razbojnik i zločinac. To je Četu, sinu advokata Oklenda bilo jasno, ali on je pucao na njega s leđa.

To je bilo ubistvo, nema sumnje.

Čet se, međutim, varao u tome šta bi njegov otac na to rekao. Otac bi to ocenio kao očajanje, ili bolje rečeno reakciju očajnika, čak i kao nužnu odbranu, bez obzira što je pucao u leđa.

Konačno, ni policajac, kada bi se našao u istoj situaciji, a hteo da uhvati razbojnika, ne bi mogao drugačije da postupi.

Dakle, božao je ispred fantoma. Fantoma straha. To ga je oteralo čak ovamo na Divlji zapad, u ovaj strani grad, u ovaj užasan, vreo kraj.

Čet Oklend je konačno zaspao. Iz dubokog sna trglo ga je kucanje. Ustao je i seo na ivicu kreveta. U sobi je bio mrak.

Da li je bio kod kuće? Da li je sve ono samo sanjao? Da li je sve sanjao, naročito onaj slučaj sa čovekom u luci i užasan put Vestern željeznicom?

— Mister Oklend!

Bio je to glas šerifa, koji ga je vratio u surovu stvarnost.

Dakle, nije sanjao. Sve je bila istina. Nalazio se ovde, u hotelskoj sobi u Flegstafu i odeven zaspao.

Napolju, ispred vrata, stajao je krupni sedokosi čovek sa zvezdom Šerif Bing.

— Mister Oklend!

— Da.

— Samo na trenutak, ako je moguće...

Kako se čudno iznenada izmenio glas čuvara zakona.

Čet obrisa lice i pođe prema vratima.

Napolju u hodniku gorele su lampe i bacale srebrnastu svetlost na šerifovu pojavu.

— Mister Oklend, imao bih veliku molbu. Tek je devet sati, pa sam mislio da možda još mogu sa vama da razgovaram. Mister Bejker mi je rekao da niste čak ni večerali. U protivnom vas, naravno, ne bih uznemiravao.

Oklend naravno ni u snu nije sanjao na što ovja čovek cilja.

— Hoćete li da uđete, ili da siđemo dole?

— Svejedno mi je. U stvari, gotovo da bi mi bilo draže ako bismo mogli za trenutak da govorimo ovde, u vašoj sobi. Nije baš neophodno da svi sve čuju.

To je dakle bumerang! — Sinulo je kroz glavu odleglom činovniku iz San Franciska.

Sada će šerif da otvori karte. On je sigurno sve saznao o meni, i razgovor se odnosi na ubijenog čoveka u luci, a ne na razbojnika Ole Džekinsa.

— Molim — rekao je tiho i široko otvorio vrata.

Bing odmah priđe stolu i odmah kresnu šibicu. Dok je palio lampu, rekao je:

— Ja više nisam baš mlad, Oklend.

Rekao je Oklend. Čet je to tačno

primetio. Zar je to ton kojim se razgovara sa razbojnikom? Pre je ličio na ton veoma poverljivog razgovora.

Oklend je osluškivao šerifov glas. Zvučao je doista čudno gotovo nesigurno. U svakom slučaju, nije bio onako oštar, kao danas na stanicima.

— Kao što rekoh, naravno, više nisam u cvetu mladosti. Najbolje godine jednom mora da prođu, shvatate li? A nevolje i problemi ostaju stalno, kao što je bila ona sa Ole Džekinsom, tim lupežom. Hvala bogu, bar njega sam se oslobodio.

Čuvar zakona se nekako čudno, usiljeno nakašljao i podupro šakom o ivicu stola.

— Ranije, znate, kada sam bio u vašim godinama, bio sam Leslie Bing, izuzetan strelac, veoma vešt u rukovanju revolverom. U svakom slučaju, sposoban čovek. Danas je to nešto drugačije...

Na svoje ogromno iznenađenje, Čet vide kako se šerifovo čelo rosi znojem. Međutim, još uvek nije mogao da dokuči šta je ovaj čovek hteo.

— To su oči, Oklend. Shvatate li? I ne samo one. Oči i živci. Oni, pre svega. Mislim nervi. Čovek nije više tako mlad i naravno, ne više tako brz. Shvatate li?

Oklend ništa nije shvatao.

— Sedite, mister' Bing.

— Šta? — upita šerif nervozno.

— Ne, ne hvala. Više volim da stojim. Dakle, uvek se pojavljuju lupeži, koji život pretvaraju u pakao. Kao Džekins na primer. Samo Dže-

kins je retko otvoreno istupao. Dođuse, vozove je do sada napadao, ali ne u sred bela dana. A naročito nije imao hrabrosti da otvoreno nastupa u gradu. Ali, ima drugih tipova, koji zagorčavaju život. Otvoreno govoreći, gotovo je došlo dotle da se ide kod predsednika opštine. To je red, kada se čovek više ne oseća sposobnim da vodi svoj posao. Shvatate li? Ali, šta sa obavezama? Dvoje dece, žena, nešto malo dugova, kao uostalom svako, razumete?

Ne, Čet Oklend nije mogao ništa da shvati, ali je klimao glavom.

Bing dodirnu džep i izvadi pribor za pušenje.

— Imate li nešto protiv da zapalim?

— Ne, apsolutno ne. Samo izvolite.

Doista suviše reči.

Bing je govorio dalje. Već je počelo da ga ljuti što ovaj Oklend tako uporno čeka da se ponizi, da prizna svoj poraz. Sve to čini krajnje mirno.

Čuvar zakona je bio uveren da je ovaj čovek, naravno, sve shvatio. Trebalo je samo da se složi i kaže cifru. To bi bilo sve. Time bi stvar bila rešena. Međutim, ovaj momak je očigledno imao izvanredne nerve.

To je veoma dobro za izvršenje zadataka, ali loše za sporazumevanje.

U toku razgovora se ispostavilo da je Leslie Bing bio u pravu. Morao je da ispriča sve do u pojedinosti. Čovek ga nije ni jednom prekinuo, i nije rekao sumu. Pažljivo ga je po-

smatrao i šerifu se čak povremeno činilo da su oči revolveraša Oklenda umorne.

— Nego da skratim stvar — rekao je Bing konačno, uzdišući, pošto je po deseti put zgužvanom maromom brisao znoj sa čela i potiljka. — Danas je nešto izuzetno vruće... Dakle, on se zove Krak, Lester Krak. Znam da ga znate i da vam je poznato kakav je to tip, ali ni s moje strane neće biti milostinja.

Čet Oklend ništa, apsolutno ništa nije razumeo od cele priče čuvara zakona iz Flegstafa. Čak je u poslednjih nekoliko minuta dolazio na pomisao da ovaj čovek nije sasvim normalan.

Iznenada se šerif uspravi i odupre o sto.

Lampa je bacala avetinjsku svetlost na njegovo lice. Oči su mu bile razrogačene.

— Koliko dakle? — promrsio je. Oklend ustade.

Bio je zaista lud, ovaj šerif, što najverovatnije ljudi u gradu uopšte nisu znali. Polako je pošao prema vratima, osećajući silan strah. Slučajno je dodirnuo levom rukom revolver, koji je nosio ispod kaputa.

Iznenada mu se oružje našlo u ruci i počeo je da se igra njime. Bing ga je netremice posmatrao.

— U redu — promrsio je. Odjednom je izgledao upola manji, nego na dočeku na željezničkoj stanici. — Ja znam da vi niste sitna riba. Platiću dvostruko.

— Aha.

— Mislim od uobičajene sume. Oklend klimnu glavom.

— O tome se lako može dogovoriti — rekao je tek nešto da kaže i žarko želeo da izađe napolje u hodnik, odakle je mogao da dozove poslugu.

Na to Bing gurnu sto svojim snažnim šakama tako silno, da je lampa počela opasno da poigrava. Gotovo se srušila. Pošao je prema Četu i u dva koraka se stvorio pred njim.

— Nisam iznenađen, Oklend. Znao sam da čovek, koji je izbacio iz sedla Ole Džekinsa ne može biti sitna riba...

Čet se okrete. Osetio je kako ga podilazi ledena jeza. Naglo je otvorio vrata i povikao.

— Hej, ima li koga od posluge?

Šerif je stajao iza njega.

— Šta sad hćete?

U to im je prišao mlad čovek sa dugačkom zelenom kecljom.

— Mister Oklend? — upitao je uslužno.

Bing je sada stajao iza samih leđa mladića iz San Franciska.

— Šta ste to hteli?

Čet okrete glavu.

— Ja uveče uvek popijem po jedan rum.

— Jedan rum — ponovi šerif. A onda je doviknuo za mladićem svojim starim oštrim, zapovedničkim glasom, tako da je hodnik odzvanjao.

— Ol rajt! Hej, Džoni, donesi odmah flašu dobrog ruma, na moj račun, naravno.

Kako naravno?

Bing zatvori vrata. Nisu progo-

vorili ni reč sve dok mladić nije došao noseći piće i dve čaše.

Čet nije mogao da podnese rum. Samo je usnama dodirnuo ivicu čaše. Bing je međutim iskapio svoju čašu na dušak.

— Dakle, Oklend, koliko? — upitao je ponovo prigušenim, hrapavim glasom.

Čet je desnom rukom stezao čašicu ruma.

— Dajte mi svoju ponudu.

Bing je klimnuo glavom, a onda počeo da se jada:

— Mislite na to da sam ja jedan ubogi đavo. Pedeset pet dolara za ceo dugi mesec. To je gotovo ništa, shvatate li? Ne gotovo, nego baš ništa. Ali, Krak, ta zverka, ta hulja, već me je dva puta izazvao. I sinoć me je u željezničkom baru teško uvredio! On me vreba. Ja ću prihvatiti njegov izazov i nekako ću ga zagovarati. Onda vi treba da se pojavite i samo da mu kažete da ste Čet Oklend. Shvatate li? Kao i uvek, uostalom. Onda će on pobledeti, a vi povikati: poteži i... Čemu ja sve to pričam? Vidite i sami uostalom da sam na ivici nerava.

— Svakako. Možda bi bilo dobro da negde odete i da se oporavite, šerife.

— Oporavljam? Ovde mi preti jedan razbojnik jedan veliki lupež, varalica na kartama.

— Pa, strpajte ga onda iza brave.

— Šta? — Bing razrogači oči, tako da su mu gotovo ispale iz duplji. — Vi mi se rugate, Oklend. Ja ga ne mogu zatvoriti, ukoliko ga

ne uhvatim na delu i ne mogu da dokažem da je počinio razbojništvo. A i sami znate koliko je to teško sa tipom, kakav je Lester Krak. Razmislite malo o njemu. Ne, to mora da se obavi onako, kako sam vam predložio. Taj lupež hoće da me dovede u ponižavajući položaj, tako da moram da napustim svoj posao. No, ja ću učiniti sve da on to ne doživi. Vi, vi ćete ga kazniti!

Čet proguta pljuvačku. Tek sada konačno je uspeo da shvati.

Šerif ga je smatrao profesionalnim revolverašem, čovekom, kome je zanimanje da za novac izaziva ljude na dvoboj revolverima.

Bio je tako bled i zbunjen, da se srušio u naslonjaču.

Na to je Bing ustao, takođe bled i iscrpljen. Užarena pogleda odmerio je tobožnjeg revolveraša.

— Da skratimo stvar, mister Oklend. Daću dve stotine... Čekajte, ja znam da to možda za vas nije neki novac, ali Krak nije tip kakav se svakog dana nalazi. On je veoma brz strelac. Kada ga budete saterali u tesnac, a to ćete sigurno, nećete zažaliti. Dakle, Čet, budite moj prijatelj!

Dokopao je mladog činovnika za ruku i tutnuo mu novac.

Pošto je to obavio, izašao je iz hotelske sobe glave uvučene u ramena.

Iako je Čet shvatio šta šerif od njega očekuje, nije mogao da zna da se za čuvara zakona, nekadašnjeg izuzetno dobrog strelca Lesli Binga, ceo jedan svet sada srušio.

Oklend se obreo ispred ulaza u željeznički bar i pokušao da pogledom prodre u lokal.

Bez sumnje, šerif nije bio nimalo lud. Nepoznatom „revolverašu” nije ispričao neku opasnu priču, nego samo gorku istinu. Naravno, ni nju nije dorekao.

Čet je držao novčanice u levoj ruci i otvorio vrata. Došao je naime da šerifu vrati novac i da mu kaže da se prevario, da nije čovek, za koga ga smatra i da je ono sa Ole Džekinsom bilo nešto sasvim drugo. Da je nagonski potegao revolver, da je bio uplašen i napadnut.

Čudna tišina vladala je u niskoj, zadimljenoj krčmi.

Napred, za šankom, bio je jedan jedini čovek. To je bilo u toliko čudnije, što su se ljudi za stolovima tiskali. Neki od njih su čak stajali kraj stolova.

Za šankom je međutim, bilo dosta mesta.

Bing je sedeo desno, pored vrata. Pošto je bio udubljen u igru, uopšte nije podigao pogled.

Čet je stao iza njegovih leđa.

Bilo mu je neprijatno, činilo mu se da deluje kao kibicer. Zbog toga je otišao do šanka i ostao tu da stoji, dva koraka od jedinog gosta. Bing će najverovatnije brzo okončati igru. Konačno, to ne može da traje više od nekoliko minuta.

Gostioničar ga upita:

— Viski, ili pivo?

Čet se okrete.

— Pivo.

Hej, pa on nema kod sebe novaca!

— Sačekajte, moram u hotel. Nisam poneo novac.

Krčmar baci pogled na levu ruku mladića iz San Franciska i isceri se.

— Hej, to u ruci držite više nego što je celo ovo društvo večeras potrošilo. Možete mi verovati.

— Da, ali...

— Čoveče, ne brbljaj toliko. Ispi svoje pivo i gubi se odavde!

Te reči izgovorio je čovek, koji je stajao samo dva koraka od njega, naslonjen na šank.

Čet okrete glavu.

Kakvo lice je ugledao! Bilo je potpuno pokriveno ožiljcima od boginja. Oči su mu bile, uzane kao u pacova, nos kratak i šiljat, a usne debele.

Nepoznati je bio visok, i krupan. Desno, nisko na bedru visio mu je težak kolt, kalibra četrdeset pet.

— Šta ste hteli? — upita Čet nesigurno.

U to šerif skoči sa svog mesta.

— Hej, Krak, stari lupežu. Koga si to opet upecao?

Oklend pođe u susret šerifu. Kada je prevalio pola puta, provlačeći se između stolova, Bing podiže ruku.

— Hej, koga to vidim! Pa to je Čet Oklend. Čoveče, da nemate nešto i sa Krakom? Za ime neba, sasvim je dovoljno što ste Džekinsa poslali u večna lovišta! Nadam se da ćete nam bar dobrog Kraka ostaviti.

— Oklend! — žustar krik prolomio se krčmom.

Čet se okrete i ugleda iznenađeno i u trenutku posivelo lice čoveka za šankom.

To je, dakle, Lester Krak. Čovek, koga je trebalo, za račun šerifa da izazove na dvoboj i ustreli. U suštini u tom nije bilo razlike. Oštro je odmeravao Kraká.

To je, dakle, bio pravi revolveraš. Znači, tako su ti ljudi izgledali. Odvratani tip! Ubica za novac, lupež, ništa drugo.

To je bio uostalom i Čet Oklend, bar u tom trenutku.

— Hej, Oklend, nećete mi valjda tog momka oteti? On se nalazi na mojoj listi. Tog razmetljivca će već šerif Bing lako srediti. Shvatate li? — Pri tom se šerif samouvereno lupio po grudima. — Nego, čuo samo kako se zucka kako ste radi Kraka došli ovde, u Flegstaf?

„Revolver! Moram da ga predam, uklonim, uradim bilo šta sa njime“, dobovalo je u glavi mladog činovnika iz San Franciska. Ovo prokletost oružje će me konačno dovesti na vešala! Stalno mi donosi nove i nove nevolje!

— Poteži! — viknuo je čovek za šankom.

Četov kolt se već nalazio u ruci. Izvukao ga je u deliću sekunde, još dok je Krakov poziv lebdeo u vazduhu. Iako su svi pomislili da je on izvukao oružje, zato što je Krak viknuo „poteži“, Oklend je to učinio samo sledeći svoj tok misli, u nameri da ga izvuče iz opasača i preda šerifu.

Lester Krak, naravno, nije imao vremena da izvuče svoje oružje. Sada je bio bleđ kao kreč.

— Ne — ječao je. — Takva brzina ne postoji. To je mađija!

— Šta vi hoćete? — prevaleo je najzad Oklend preko usana.

Krak nije mogao odmah da odgovori. Brada mu je poigravala, a mišići na licu se grčili.

— Pucaj, konačno, čoveče!

Oklend ga je gledao svojim krupnim očima.

— Ne — rekao je muklo. — Ja nemam nikakvog razloga da pucam na vas.

U krčmi je vladala grobna tišina.

Lester Krak iznenada obori glavu i lagano krete, nogu pred nogu. Kada je stigao do Oklenda, izvukao je levom rukom kolt iz futrole, a onda ga pustio da sa treskom padne na prljavi pod.

Nastavio je prema vratima. Bing potrča za njim i zaurla.

— Najzad ti je neko zapuštao tvoju razmetljivu gubicu, lupežu! Taj Oklend me je preduhitrio, ali evo, na, na!

Prilepio je poniženom i osramoćenom Krakur nekoliko žestokih šamara, a onda ga tako snažno udario čizmom, da je revolveraš proleteo kroz pomična vrata i zaustavio se tek na tremu.

Bing je krenuo za njim.

— Da ljude maltretiraš i uznemiravaš, za to si hrabar. A da se boriš, to ne, kukavice. Nestani iz grada, Krak! Ako te kroz jedan sat ovde još negde zateknem, izbušiću te kao sito. Da li je jasno?

— Da, šerife.

— Dakle, gubi se odavde!

Oklend je piljio u revolver, koji

je ležao kraj njega na podu. Onda je podigao glavu i pošao prema vratima.

Bing je pritrčao Krakovom revolveru, podigao ga sa poda, a onda krenuo za Oklendom.

— Čet, hej, Čet Oklend, vi ste zaboravili kolt. On sada pripada vama.

Mehaničkim pokretom Oklend uze oružje i gurnu ga u pojas.

Iako je hodao kao mesečar, primetio je na ivici trema nečiju zgrčenu priliku

Krak!

Oklend prođe pored njega.

U tom trenutku revolveraš ustade.

Čet je jedva uspeo da razume ono što mu je prigušenim glasom, šapatom rekao:

— Hvala, Čet.

Ubojica mu je zahvaljivao za život, zato što mu ga je tobožnji veliki strelac poklonio.

Takav je bio Divlji zapad.

Čet Oklend, koji je mislio da ga poznaje, nije shvatio.

Prvim vozom, koji je još u praskozorje napuštao grad, mladi činovnik otišao je iz Flegstafa.

Natrag na obalu? Ni u kom slučaju. Naprotiv, on će još dublje na zapad, tako daleko dok ne bude siguran da niko iz San Franciska ne može da ga pronađe. Ne samo iz San Franciska. To je moralo biti negde tako daleko, tamo gde će moći da nade svoj unutrašnji mir i sve zaboravi. Da je za to cela zemaljska kugla suviše mala, mladi činovnik to, naravno, nije mogao da zna.

—o—

Danima se kotrljao u vozu, veoma sličnom onom, kojim je stigao do Flegstafa. Sada je putovao dalje na istok, prema granici Arizone.

Odavno se već navikao na prizor koji mu se pružao kroz prozor vagona. Činilo mu se čak da nikada ništa drugo nije video do žuti pesak, džinovske kaktuse i crvenkaste, male, kamene piramide, koje je vetar godinama oblikovao.

I na žegu se manje, više privikao.

U Laptonu je ugledao tablu sa natpisom:

„Ovde se završava lepa država Arizona”

Neki šaljivdžina mora da je postajila tu tablu na peron.

Lepa? Zar je ova zemlja lepa?

Bila je doista lepa. Neopisivo lepa i raznolika, ali ne za čoveka, koji je uzalud pokušavao da pobegne od samog sebe.

Put se nastavljao dalje, kroz Novi Meksiko, preko Galupa za Albikverk.

Tamo će morati da side. To je krajnja stanica.

Kuda je uopšte hteo? Dublje na zapad, tamo gde ga više niko neće poznavati ni tražiti.

Bio je grozan grad, taj Albikverk. Blještave, belo okrećene jednospratne kuće — sve istovetne.

Kako ljudi samo mogu ovde da žive? Oklendu je sve u ovom gradu delovalo nekako skitnički. Izvadio je kartu iz džepa. Dokle li važi?

Baš do poslednje stanice, do Albi-
kverka.

Nikada ranije nije čuo ime tog
grada. Žega, koja je tu vladala, bila
je nepodnošljiva, pritiskujuća.

Napustio je peron i odmah sa uto-
varne rampe skočio na ulicu.

Lagano je nastavio dalje. U le-
voj ruci je nosio torbu, koju je us-
peo da kupi pre polaska iz Flegsta-
fa. U njoj se nalazio samo koma-
dić bajatog hleba i sasušenog sira.

Pri svakom koraku dizao se ob-
lak fine rečne prašine i gotovo ga
zaslepljivao.

Išao je uporno dalje.

Bilo je jedanaest sati pre podne.
Sunce je nemilosrdno žarilo. Jara
je treperila u vazduhu.

Oklend zastade kraj jednog poji-
la za konje i zagnjuri ruke u vo-
du.

Jedan čovek, koji je sedeo na pra-
gu ispred krčme, osmehnuo se.

— Ovde vam se izgleda ne do-
pada, amigo?

— Ne, ne naročito.

— Ni meni — uzvratil vlasnik kr-
čme. — Hodite, častiću vas jednim
pićem.

U krčmi je bilo sveže i polumrač-
no. Čet se odmah osetio mnogo bo-
lje.

Popili su po rakiju, a onda je Čet
častio. Bilo mu je prijatno da sa
nekim razgovara.

— Baš bih voleo da sam u San-
ta Fe — rekao je vlasnik krčme uz-
dišući.

— I ja takođe.

Čovek ga pogleda iznenađeno.

— Zašto ne odjašite tamo? Mo-

žete i da pričekate do večeras. On-
da možete i vozom.

— Vozom? Pa koliko ima do San-
ta Fe?

— Četrdeset pet milja.

Čet okrete glavu. Činilo mu se da
nije dobro čuo.

— Četrdeset pet milja? Tako bli-
zu...

— Nikada nije bio dalje — reče
krčmar, šaleći se. Vratio je flašu
u policu.

Čet je već bio na vratima.

— Hvala, mister i do viđenja. —
No odmah se vratio.

— Ima li ovde konjušnica?

— Sedam.

— Gde mogu da dobijem jevtino
konja?

— Kod mene...

Polu sata kasnije sedeo je Čet Ok-
lend na leđima jedne prave rage.
Krčmar mu je dao prastarog, polu-
slepog ridana i za to mu izvukao
četrdeset dolara.

Za isti novac je Čet mogao da
dobije kod drugog trgovca dva bo-
lja konja.

Za begunca je, međutim, bilo
važno da sedi na leđima konja, u
sedlu i da jaše u Santa Fe.

Jahanje po žarkom popodnevnom
suncu bilo je pravo mučenje. No,
Oklend je ostao u sedlu. Sivi šešir,
koji mu je krčmar poklonio kao pri-
de, nasledstvo od njegovog davno
umrlog dede, neiskusni mladić je
čas navlačio dublje na čelo, čas na
potiljak. Kada bi ga za trenutak
skinuo, sunce ga je tako peklo u
glavu, da mu je pripadala muka.

Ostao je u sedlu i piljio niz drum,
kojim je išla poštanska kočija viju-

gajući prema severoistoku. Gledao je prema gradu, koji je bio cilj njegovih snova.

Santa Fe je još uvek predstavljao nešto izuzetno za mladog činovnika. Čak i sada, posle svih neprijatnih doživljaja i mučenja.

U malom naselju La Sijenega hteo je da side iz sedla i da se osveži na jednom pojilu za konje.

No, konj se nije zaustavio kod pojila, a Oklend se osećao tako ravnodušnim i bezvoljnim, da nije smogao snage ni da povuče uzde.

Srećom, još kao dečak u San Francisku naučio je da jaše. Bilo je to još u ono vreme kada je otac znatno bolje zarađivao. Tada, a ni kasnije nije mu padalo na pamet da bi ta veština mogla da mu bude od koristi.

Nastavio je tako još četrnaest milja. Svakome, ko bi ga video, mogao je da izgleda jedino kao karikatura jahača.

Dan je odmicao. Konačno u kasno popodne plamena ubitačna lopata počeo polako da tone za horizont.

Staro kljuse je sve više usporavalo hod, zastajkivalo. Ipak, sve u svemu prevalilo je dobar komad puta, mnogo više nego što bi se moglo pretpostaviti za tako neuglednu životinju.

Kada je Oklendova pažnja već sasvim popustila, kada je prestao da posmatra vidik, tek tada su se u daljini nazreli krovovi. Izgledali su veoma čudno, kao da stoje ni na čemu, kao da lebde u vazduhu. Taj čudan utisak izazivala je jara, koja je lebдела u vazduhu i treperila iznad sitnog peska.

Bile su to bele i sivo smeđe kuće Postajale su sve veće i veće. Zalazeće sunce obojilo ih je čarobnim, purpurnim sjajem.

Čet Oklend je sada gledao u tom pravcu, očiju zapaljenih od prašine i žege.

Desno, na jednoj staroj, naherenoj kolibi bila je pričvršćena tabla sa natpisom:

Santa Fe.

Mladić iz San Franciska grčevito steže obema rukama vrh sedla. Posle nekoliko minuta napetost je popustila. Procedio je kroz zube:

— Santa Fe.

Toliko priželjkivani grad, cilj njegovih snova, ležao je pred njim, okupan zracima zalazećeg sunca. Doduše, nije bio tako veliki, kako ga je zamišljao, ali je ipak učinio utisak na njega.

Bilo je to srce Divljeg zapada.

Mladićeva zapažanja nisu išla dalje. Bio je do te mere iscrpljen naporim jahanjem, ubistveno dugim putovanjem željeznicom, pritisnut proteklim događajima. Imao je dva ubistva na duši!

Jahao je širokom glavnom ulicom, posmatrao kuće i ono, što ga je naročito iznenadilo: bezbrojne krčme i kockarnice. Na ulicama je bilo toliko mnogo sveta, ljudi, žene, dece, kao u Kolumbovoj aveniji u San Francisku.

Ipak, ovde je sve bilo drugačije.

Ovo je bio Santa Fe!

Čet Oklend nije mogao dalje da razmišlja. Bio je gluv od bola, a glava mu je gorela.

Sa starim riđanom kao da se ne-

što slično dogodilo. Hodao je i klecao dalje, umorno, ali kao u zanosu, kao da hoće da prođe kroz ceo grad i nastavi put negde u beskonačnost.

Kada su već prešli više od polovine glavne ulice, Oklend je poslednjim ostacima snage i volje zario desnu mamuzu u slabine konja.

Riđan zastade, naglo trznuvši telom. Bio je to takav trzaj, da je jahač izleteo iz sedla.

Mladić iz San Franciska tresnu svom žestinom glavom o tle.

Ljudi, koji su se zatekli u blizini, zastadoše i iznenađeno ga pogledaše.

Na levoj strani ulice nalazila se šerifska kancelarija, velika drvena zgrada.

S desne strane bila je mala, mračna krčma, čija se firma nadnela daleko nad glavnu ulicu. Ime ovog lokala bilo je veoma dvosmisleno — „Čistilište”.

Šerif Bakster je video čoveka kako pada i pohitao prema vratima.

Međutim, neko na suprotnoj strani, ulice bio je brži. Neko ko je zasluživao posebnu pažnju. Bila je to žena, veoma mlada, očiju tamnih kao ugalj i blistavo crne kose. Oblik lica je bio lep, usne pune, a nos prav. I stas joj je bio privlačan, ali se to nije videlo, jer je bila krajnje rđavo odevena. Nosila je drečavo crvenu razdrljenu bluzu i neurednu žutu suknju.

Mlada žena se nagla nad onesvećenog mladića i pridigla ga. Sada je i šerif prišao. Ovoj grupi pritrčao je i jedan stariji čovek, koji je upravo sišao sa velikih kola i dva

kaubojja, poterala su svoje konje do ove grupe.

— On je onesvešćen — rekla je žena.

Šerif klimnu glavom.

— Video sam kako se surnovratio s konja. Verovatno je mrtav pijan.

Mlada žena energično odmahnu glavom.

— U razbojнике se vi verovatno razumete, mister Bakster, ali u pijance nipošto. Taj čovek nije okusio ni kapi alkohola. On je iscrpljen do smrti.

— Može biti, gospođice Blejk.

Mlada žena oštro odmeri kaubojje.

— Šta ste se tu okupili, momci? S konja i podignite ovog čoveka!

Šerif je već podigao Četa. Mladić iz San Franciska u tom trenutku otvori oči.

Uspeo je samo da vidi oštre crte čuvara zakona i zvezdu na njegovim grudima. Odmah zatim ponovo je utonuo u nesvesticu.

— Razbojnik — reče šerif kategorično.

Žena se podboči i poče da odmahuje glavom, tako joj je kosa lepršala, a velike naušnice zveckale.

— Vi ste vidoviti, šerife! — smejala se grohotom, a onda se ponovo iznenada uzbiljila i dodala: — Volela bih da vidim čoveka, koji se budi iz teške nesvestice, ugleda zvezdu i ne uplaši se. Čak i ja bi se uplašila zvezde.

— Možda to i ne bi bilo zgoreg, bar s vremena na vreme — dodade šerif zajedljivo. — U redu je. Sutra ću doći da ga obiđem.

Dženi Blej naredi dvojici kauboj-
ja da odnesu onesvećenog mladića
u jednu od dveju gostinskih soba,
u koliko bi tako mogle da se na-
zovu dve male prostorije sa kosom
tavanicom u potkrovlju.

Kada je Čet Oklend došao sebi,
bilo je već rano jutro. U podnožju
njegove postelje stajao je šerif, a do
njega mlada žena.

— Hej, momak se konačno vra-
tio među žive.

Dženi je ove reči popratila sme-
hom i pokazala dva reda blistavo
belih, snažnih zuba.

Bakster nabra obrve.

— Kako se zovete?

Žena ga munu.

— Hej, šerife, pustite tog čo-
veka da bar uhvati vazduh.

— U redu, sačekajmo.

Nekoliko minuta kasnije šerif po-
novi pitanje.

Čet se s mukom uspravi na uz-
glavlju.

— Zovem se Oklend.

— Aha.

Mlada žena ponovo munu šerifa.

— Biće dosta za početak.

— Ne, hoću da znam njegovo ce-
lo ime i odakle dolazi.

— Zovem se Čet, i dolazim iz
Flegstafa.

Šerif je već krenuo prema vra-
tima, ali se naglo trže i vrati do
postelje.

— Čet Oklend!? Iz Flegstafa? Hej,
jeste li to vi sredili Ole Džekinsa i
Lestera Kraka?

Oklend bolno razvuče lice i u-
mornim pokretom se uhvati za če-
lo.

Gde li se to on nalazi?

— Vi ste ovde u Santa Fe — re-
če žena odsečenim glasom, kao da
mu je čitala misli.

Bakster sada priđe krevetu sa
strane i gotovo se nadnese nad mla-
dića. Dženi Blejk ga ljutito povu-
če za rukav.

— Ovo je moja kuća, šerife. Dos-
ta ste ga ispitivali i on vam je sve
odgovorio! Zar ne vidite, zaboga,
da mu nije dobro!

— Nije mu dobro? Zna li uop-
šte ko je to? To je Čet Oklend, čo-
vek, koji je preko u Flegstafu sre-
dio Ole Džekinsa i Lestera Kraka.
Uostalom pisalo je tako u današ-
njim novinama.

Čet se ponovo zavalj u jastuku i
zatvori oči.

— Evo — reče žena gnevno —
sada je ponovo izgubio svest. Vi
ste pravi bufalo, šerife. Sreća mo-
ja da sam onda odbila vašu ponu-
du.

Bakster zbunjeno izvadi marami-
cu iz džepa i obrisalo čelo.

— Ne govori besmislice, Dženi.
Taj čovek je čuveni revolveraš. Pr-
va klasa, shvataš li? Ako se bude
pročulo da je ovde u gradu, vrlo
brzo će nastupiti pakao.

Već dan kasnije mladi Čet Ok-
lend se oporavio. Ustao je iz pos-
telje i sišao dole. U hodniku je za-

tekao ženu. Stajala je malo raskoračena, sa rukama na bedrima, kao i uvek uostalom.

— Dakle, ponovo na nogama?

— Da, ja...

— Znam, suviše dugo ste sedeli u sedlu. Ko u tako kratko vreme prevali put od Flegstafa do Santa Fe, taj mora da je lud, ili je čovek od čelika. Hajdete, već je vreme ručku.

Još za vreme obeda primetio je da ljudi pilje u njega. Kada je konačno ustao od stola i krenuo napolje, u susret mu je pošao mladi crnac.

— Vaš konj je pozadi u štali, mister Oklend. To je jedna raga, ali jede kao tri mlada konja. Nego, Čarli Brest je već bio ovde. On se prvi raspitivao za vas.

Oklend se trže.

— Pitao za mene? Čarli Brest? Ne znam nikoga ko se tako zove.

Crni sluga pokaza dva reda blistava belih zuba i prevrte očima.

— U to ne sumnjam. I on je jedan od onih, znate već. Pre dve godine je ovde theo da izazove Daka Holideja na dvoboj. No umesto metka, dobio je nekoliko žestokih šamara od Doka. Ljudi pričaju da je Rik Kalhun krenuo ovamo.

— Ko li je sad pa to?

Mladi crnac razrogači oči tako da su mu gotovo ispale iz duplji.

— Kalhun! — rekao je žustro. — Vi ne poznajete Kalhuna? — On da je rekao značajnim glasom: Pa konačno, vi ste Čet Oklend.

Potrajalo je prilično vremena pre nego što je mladić sa zapadne obale shvatio da su to bili strelci, re-

volveraši, kao Lester Krak. Svi su se oni raspitivali za njega i bili na putu za Santa Fe. Glas o njemu, o događaju u Flegstafu i na putu za Flegstaf stigao je čak ovamo. Iako je sve to bila užasna zabluda i slučajnost, užasne posledice su bile na pomolu.

Bilo je potpuno neshvatljivo. Smatrali su ga čuvenim, ozloglašanim revolverašem i po svemu sudeći zabluda iz Flegstafa trebalo je ovde da se pretvori u čistu besmislicu.

Istini za volju, on nije bio loš strelac, međutim, sasvim sigurno ne čovek koji bi mogao da se nosi sa pravim revolverašem, da se meri sa njim. Sve što se do sada dogodilo, bila je samo žalosna igra slučaja. Dva puta uzastopce morao je da brani svoj život, a treći put, kada je došao u sličnu situaciju, bio je spreman da preda čuvaru zakona svoj revolver.

Ali, kuda je mogao dalje? Glasine, koje su o njemu doprle do Santa Fe, sasvim sigurno će ga pratiti i dalje.

Osim toga, on i nije hteo dalje.

—o—

Nekoliko dana je prošlo.

Šerif je u dva navrata dolazio do njega i veoma ozbiljno ga nago-varao da u toku noći napusti grad.

— Kuda?

— Možda u Dodž Siti.

Ali, mlada vlasnica krčme se nije složila.

— Šerif samo hoće da obezbedi

sebi i gradu mir. Ne obraćajte na to pažnju, Čet.

Zaslepljeni mladić iz San Franciska uobrazio je da se divlja lepotica zaljubila u njega, što je veoma snažno pothranjivalo njegovu samouverenost.

To da ga je Dženi Blejk pokupila sa ulice iz sažaljenja, a sada zadržavala zbog toga što je veliki Čet Oklend, on to naravno nije ni slutio. Bio je suviše mlad i neiskusna da pronikne u dušu mlade žene, neobične osobe, u kojoj su bile čudno sjedinjene poslovnost i bolećivost.

Oklend je iznenada počeo da oseća da je neko i nešto. Ukus slave veoma mu je prijao posle svega što je doživeo.

Njegov san o zlatnom zapadu počeo je na veoma čudan način da postaje java.

Dženi Blejk nije postala njegova prijateljica, ali njena upadljiva ljubaznost potpuno ga je sludila i zavrtila mu glavu.

Toga dana spavao je posle ručka i sanjao lepe snove iz kojih ga je prenuo mladi crnac Sam i obavestio ga:

— Rik Kalhun je stigao.

Dakle veliki revolveraš je doista došao u Santa Fe.

Oklend cele noći nije ni trenuo.

Pošto se idućeg prepodneva nije pojavio, Dženi Blejk je konačno došla i nestrpljivo zakucala na njegova vrata.

— Zar danas nećete da ustanete, mister Oklend? Stigli su novi gosti, koji s vama žele da igraju poker.

Otvorila je vrata i proturila glavu u sobu.

— Rekla sam da su novi gosti ovde, mister Oklend.

— Znam već, Rik Kalhun.

Dženi je ušla u sobu i naslonila se na vrata.

— Već znate?

— Da, Sami mi je ispričao.

— Da, zar to nije užasno? Taj bednik je došao u Santa Fe samo da bi vas izazvao na dvoboj.

Čet je sedeo potpuno odeven na ivici postelje i piljio kroz prozor.

Čuo je kako se vrata njegove sobe bučno zatvaraju. Dženi Blejk je izašla i ostavila ga samog sa njegovim brigama.

—o—

Tek popodne sišao je dole u dvorište da udahne malo svežeg vazduha.

Stari Voker, sa kojim je već dva puta igrao karte, upravo je prolazio pored dvorišnih vrata i mahnuo mu. A onda je prišao bliže i rekao mu šapatom:

— On je ovde. Kod Landgrina je već pričao kako će vas prepoloviti na dva dela. Erni Fišer smatra da je to jedna mnogo prokleta stvar.

Ostatak dana je protekao, a da se ništa važno, pomena nije dogodilo.

Oklend je stajao gore, pored prozora svoje sobe i posmatrao ulicu. Buka iz krčme još nije prestajala.

Bar „Čistilište” bio je lokal, koji se poslednji zatvarao u gradu. Konačno sve se utišalo.

Čet je još uvek čekao.

Sa zapada su naišla dva jahača

i izgubila se preko u Burgovoj konjušnici.

Onda se sve ponovo utišalo.

Mladić iz San Franciska pokupio ono malo stvari što je imao, položi dva zlatnika na sto i oprezno otvori vrata. Kada je stigao do stepeništa, pred njim se stvorila mlada žena.

— Čet — rekla je tiho.

Mladić se trgao i ponovo osetio u grudima talas vatre, koji ga je obuzimao kada bi samo čuo njen glas.

Dženi Blejk je rekla prigušenim glasom:

— Moj muž je umro pre nepunu godinu dana.

Čet, koji je nameravao da pobjegne pod okriljem noći, samo klimnu glavom i vrati se u svoju sobu.

Oko osam sati ujutru probudio se iz teškog, košmarnog sna.

Ulicom se razlegao žustri, gotovo divlji povik:

— Oklend! Izlazi napolje. Treba da razgovaram sa tobom!

Čet, koji se već našao u prozoru, ustuknuo je nazad.

Obukao se na brzinu, pa onda se neprimećen uvukao u dvorište. Tamo je zatekao malog crnca Samija.

— On već čeka napolju — rekao je Sami. — Ljudi stoje svuda unakolo tremovima, a i na ulici. Na žalost, ja neću moći da posmatram...

Znači, ljudi su stajali na ulici! Prema tome, sve odstupnice su mu bile odsečene. Uspravio se, zabacio glavu i uputio kroz hodnik kuće do glavnih vrata. Sudbina ga je ute-

rala u pakleni обруč. Bio je umoran, bes krajno umoran.

Možda će mu odmor konačno doneti Kalhunov ubistveni metak.

Kada je ugledao revolveraša, njegova želja mu se odmah učinila besmislenom.

Njegov protivnik ga može otkriti, osetiti da je slabić i kukavica i samo mu smrskati ruku.

— Evo vas najzad, Čet! — čuo je glas iza sebe. Mlada Dženi Blejk je stajala tamo i oči su joj svetlele kao u groznici.

Čet Oklend otvori vrata. Žagor je odmah prestao, čim se pojavio.

Čet pogleda još jednom iza sebe, u pravcu gde se malo pre nalazilo lice mlade žene, a onda nastavi do sredine ulice. Išao je kao čovek, koga je neki nevidljivi glas pozvao da se sa palube broda baci u more, iako ne zna da pliva.

Samo deset jardi od njega stajao je čovek. Nosio je jednostavno tamnosivo odelo i smeđi šešir. Žučkasta košulja bila mu je razdrljena i otkrivala kosmate grudi. Uprkos užasnoj žezi, izgledalo je da se uopšte ne znoji. Preko odela nosio je opasač i veliki revolver s leve strane u otvorenoj futroli.

Kakva ludost! On će me odmah prozreti i načiniti bogalja od mene!

— Oklend! — viknuo je još jednom Kalhun, dok su mu se snažne grudi nadimale kao kovački meh. — Došao sam da vidim koliko si brz. Ja te lično smatram razmetljivcem, koji sam širi glasine o sebi.

Osmeh, koji je više ličio na grč,

zaigra na licu mladića iz San Franciska.

— Obavićemo to po kratkom postupku — nastavi Kalhun. — Po-teži!

Nije bilo nikakve sumnje da je revolveraš Kalhun prvi izvukao kolt iz futrole, uperio ga napred i otkočio.

Čet Oklend je svoje oružje potegao izbezumljen, u očaju i odmah pucao. Prvi metak oborio je revolveraša Kalhuna s nogu.

S desne strane, sa jednog trema, sišao je krupan, plećat čovek prišao pogođenom i okrenuo ga na leđa.

Onda je podigao revolver, koji je ležao na zemlji, osmotrio ga dobro, a onda ga ponovo bacio u pesak.

Kada se vratio na trem, rekao je kao uzgred:

— On nije mrtav. Život mu nije u opasnosti.

Visoki čovek je imao preplanulo lice i plave oči boje čelika. Ispod crnog šešira provirivala mu je tamna, gusta kosa. Nosio je belu košulju, crnu somotsku mašnu, kratak crni prsluk i uzane pantalone. Na obema stranama opasača visila su dva velika revolvera, kalibra četrdeset pet.

Svako u gradu poznavao je tog čoveka. Bio je to Vajat Erp, čuveni maršal iz Dodž Sitija. Stigao je u Santa Fe prethodne večeri i kao svi ostali čuo za dvoboj.

Vajat Erp je poznavao Rika Kalhuna, ali za Oklenda je čuo tek pre dva dana.

Maršal iz Dodž Sitija je stajao ispred stuba trema, na koji je bio

naslonjen visoki, vitak čovek, takođe preplanulog, ali nešto bleđeg lica. Delovao je lepo, aristokratski. Pogled njegovih ledeno plavih očiju bio je prikovan za stranca, koji je dvoboj rešio u svoju korist. Nosio je isto, kao i maršal, crni šešir, a umesto prsluka elegantan crni kaput i crne pantalone. Čizme su mu blistale i izgledale kao da ih je ovog časa kupio. I on je imao somotsku mašnu, a bela košulja bila mu je ukrašena riševima. Kaput mu je bio otvoren, tako da se video opasač načičkan mecima i dva velika revolvera.

I ovog čoveka je poznavao svako u Santa Fe. Bio je to veliki kockar i veliki strelac Dok Holidej. Stigao je prethodne večeri zajedno sa maršalom u grad.

Dva prijatelja nisu izmenjala ni jednu jedinu reč. Posmatrali su, kao uostalom i svi ostali, pobednika u dvoboju.

Čet Oklend je stajao kao ukopan. Šta se dogodilo to nikako nije mogao da shvati. Zašto Kalhun nije pucao?

Da li je izgubio nerve?

U tom trenutku nekoliko mladića je povikalo:

— Bravo, Oklend!

Nekoliko ljudi je prihvatilo ovaj poklič, a onda su se polako počeli da razilaze.

Čet Oklend je i sam počeo da vechuna. To je bilo jasno kao dan. Njegova sumnjiva slava, o kojoj se dan ranije s podozrenjem govorilo, sada je dizana u nebo. Ona je donela nešto, što je za mladića iz San

Franciska bilo gore od svega što je do tada pregurao preko svoje glave: Čet Oklend je i sam počeo da veruje u svoju sreću i sposobnost. Njegovog verovanje u zlu sreću, koja ga je do tada pratila, raspršila se u prah i pepeo.

Igrom slučaja stigao je ovamo. Život mu je uzeo drugi tok i izgledalo je da se više ništa ne može promeniti. Bilo kako bilo, stigao je konačno u srce Divljeg zapada i iznenada stekao glas čuvenog revolveraša.

Da je on sâm podsvesno, ali uporno i nepokolebljivo išao prema Santa Fe, i da je njegov put do zapadne obale dovde i sve što se u međuvremenu desilo sve ponašob bilo samo po jedan beočug u ovom nerazumljivom lancu, to naravno niko nije mogao da zna, a još manje da pretpostavlja.

I evo, sam je počeo da smatra činjenicu da ga je najgora sudbina mimoišla, pravom srećom. Išao je tako daleko, da više nije samo mislio da su mu se snovi ostvarili, nego da mu je sreća pokazala put u život, put kojim treba ići.

Sve je nekako iznenada na neobjašnjiv način postalo drugačije, jednim udarcem.

Ili bolje rečeno — jednim hicem!

Metak, koji je revolveraša Rika Kalhuna položio u pesak, bio je mnogo opasniji po onoga ko ga je ispalio: uništio mu je razum.

Vedar, sunčan, obasjan svet, u čijem središtu se nalazio Santa Fe, nije se pomračio ni dva dana kasnije, kada je u grad stigla vest; ko-

ju je Irvin Linstram poslao po jednom glasniku.

Linstram je bio najopasniji revolveraš u celom Novom Meksiku. Ovaj ne baš slavni potomak doseljenika iz Belgije veoma brzo je postao popularan. Izgleda da mu se činilo da mu je „kolega“, koji se još brže proslavio, pomračuje slavu.

Oklend je, smešeći se, otvorio pismo i pročitao četiri reči:

„Ja sam brži, Linstram.“

Mladić iz San Franciska sedeo je sa nekolicinom ljudi, koji su još uoči samog dvoboja sa Kalhunom veoma podozrivo posmatrali stranca i igrao poker. Kada je pročitao pismo, viknuo je glasno, tako da ga je svako u baru mogao čuti:

— Dženi, donesite mi mastilo i pero!

Ona je to spremno učinila i Čet je na istom pismu dopisao ispod revolveraševih reči: „Ti si razmetljivac. Čekam te u baru „Čistilište“ u Santa Fe“.

Još iste večeri svako u gradu je znao na pamet reči koje su na komadu papira izmenjivala dvojica revolveraša.

— To će biti najuzbudljiviji dvoboj, koji je Santa Fe ikada doživeo! — govorilo se.

U svim lokalima u gradu atmosfera je bila krajnje napregnuta. Postojala je samo jedna jedina tema: Linstram—Oklend.

Zar bleđi čovek u baru „Čistilište“ nije slutio u šta se upušta? Zar je u njegovom biću zamro svaki glas razuma, koji bi ga opomenuo, podsetio ga na niz slučajnosti, koje

su ga u sve uvalile da je gurnut u svet, u kome nema šta da traži?

Kasno uveče Oklend je otišao u dvorište da obiđe svog konja. To mu je postala navika, iako to nije činio iz ljubavi prema životinji. Iz večeri u veče je ulazio u mračnu štalu, gde mu se u bisagama nalazio drugi revolver, oružje koje je ostalo da leži na zemlji pored revolveraša Kraka. Činio je to uporno, a da sam nije znao zašto.

Možda ga je na takve postupke podsticala nesigurnost, odnosno ostatak nesigurnosti, pa prema tome i potreba da se prihvati nečeg opipljivog i sigurnog. Ovo sakriveno oružje bi možda moglo nekada u nekoj nevolji da znači spas. Taj postupak je, kao uostalom i mnogi ostali, bio bez ikakvog smisla.

Kada je napustio štalu, zatekao je čoveka naslonjenog na vrata, Nepoznati se igrao vrhom čizme po pesku.

Oklend se trže kada ga je spazio. No, bio je prilično napit, tako da je rekao podsmešljivo i izazivački.

— Jeste li to mene čekali, amigo?

— Može biti — uzvрати stranac muklim, veoma upečatljivim glasom.

Čet zastade ispred njega i položi mu desnu ruku na rame.

— Dakle, šta je, amigo? Želite li možda jedno piće?

— Ne, hvala. Ja bih sa vama za trenutak razgovarao o Linstramu.

Oklend namignu na levo oko i zviznu kroz zube.

— Aha — rekao je onda nešto otrežnjenije. — I šta ste hteli?

— Hteo sam da vam savetujem da odustanete od borbe.

— A zašto, ako smem pitati?

Stranac se odvoji od vrata i uspravi. Bio je viši od mladića iz San Franciska gotovo za čitavu glavu. Uzvratio je ozbiljnim glasom.

— Zbog toga što nećete izvući živu glavu iz ovog dvoboja.

Čet je trljao bradu i iznenada upitao:

— Jeste li vi Linstram?

Stranac odmahnu glavom.

— Ne, nisam.

— I zbog čega treba da odustanem od dvoboja?

— Već sam vam rekao, mister Oklend. Zbog toga što ga nećete preživeti.

— Kako ste došli na tu pomisao, mister?

— Odmah ću vam reći. Gledao sam vaš dvoboj sa Kalhunom.

— Pa šta? — zagrmje Oklend. — Zar ga nisam potukao? Zar mu nisam pokazao ko je bolji i brži čovek?

Stranac nije odmah odgovorio, nego je izvadio iz džepa dugačku crnu cigaru i pripalio je.

Kada je crvenkasti plamičak šibice za trenutak osvetlio strančevo lice, mladić iz San Franciska se setio da je ovog čoveka već video i to odmah posle dvoboja sa Kalhunom.

Stranac je sišao sa trema, došao do Kalhuna i okrenuo ga na leđa.

Oklend proguta pljuvačku.

— Šta hoćete vi? — procedio je žustro kroz zube.

— Već sam vam rekao, mister. Treba da odustanete od dvoboja sa Linstramom i da se tom opasnom čoveku sklonite s puta.

— Nemam nikakvog razloga za to.

Oklend je osetio kako mu se krv penje u glavu. Šta hoće ovaj neobični stranac od njega? Uprkos mraku osetio je kako pogled tog čoveka počiva na njemu. Još jednom je upitao.

— Dakle, kakav bi razlog ja imao za to?

— Ima ih tri, ne jedan. Prvo, vi niste protivnik za Linstrama, drugo, vi uopšte niste brz strelac, a treće, izgleda da vi uopšte niste svesni svoje situacije.

Oklend ispruži desnu ruku i grčevito uhvati stranca za prsluk. Ovaj, mirno, ali energično skloni Oklendovu ruku.

— Šta vam pada na pamet? — reče gnevno mladić iz San Francis-ka. — Vi se igrate životom.

— Meni se čini da ste prvi taj, koji se igra životom.

— Ne, amigo — reče Oklend, još uvek pomalo zaplićući jezikom pod dejtšvom alkohola. Vi ste uvredili Četa Oklenda, a to može da znači vašu smrt.

— Nemojte od sebe praviti buda-lu, čoveče. Ne znam šta je ovim ljudima ovde. Osim toga, uopšte ne mogu da zamislim kako ste vi to sredili Ole Džekinsa, i Lestera K-ka. No jedno je sigurno: vi imate isto toliko šanse protiv Linstrama koliko i ovaj crni dečak, koji u „Čistilištu“ čuva konje.

— Šta vam pada na pamet? — gotovo kriknu Oklend.

Stranac snažno povuče dim iz ci-gare i za delić sekunde užareni vrh mu osvetli lice.

— Vi niste revolveraš, mister Ok-lend. Ja čak ne znam da li ste do-bar blefer.

— Kakva bestidnost! To ćete mi platiti, čoveče!

— Žao mi vas je, mister Oklend.

Stranac pođe prema kapiji, zasta-de tu za trenutak i još jednom se okrete. Užareni vrh cigare ponovo mu za trenutak osvetli oštre crte lica. — Osim toga, ako bi vas to zanimalo, Kalhunu se zaglavio me-tak u cevi, ukoliko možete da shva-tite šta to znači.

Zatim je otišao.

Čet Oklend je piljio kroz kapi-ju, kroz koju je upravo prošao ovaj neobični stranac.

Šta je on to rekao?

Kalhunu se zaglavio metak u ce-vi? Otkud je on to mogao da zna? Tačno, sad se setio, bio se sagao i podigao revolverašev kolt. Dakle, mogao je da vidi. Kako je uopšte došao na pomisao da podigne oru-žje? Zar je moguće da mu je od-mah palo u oči da sa Kalhunom nešto nije u redu? Baš njemu je palo u oči, jedinom među ne-koliko desetina posmatrača i očevi-daca.

Mali crnac Sami je upravo ule-teo sa ulice u dvorište. Odmah je primetio mladića iz San Francis-ka kod štale i pohitao prema nje-mu.

— Mister Oklend, on je bio u našem dvorištu. Vi ste ga, uosta-

lom videli? Govorio je sa vama, zar ne? Da nije on vaš prijatelj? Pa to je ludo!

Mladić iz San Franciska upre pogled u crnca, čiji su se zubi belasali u mraku.

— O kome to govoriš? — pitao je.

— O Vajatu Erpu.

— O Vajatu Erpu? — promuća Oklend.

— Pa da, on je izašao odavde, iz dvorišta. Ja sam ga prepoznao. Mogao bih ga prepoznati na sto jardi u potpunom mraku, ako treba. Svaki deran ga ovde poznaje.

— Vajat Erp?

Čet Oklend se u sekundi istreznio. Vukući noge, prišao je drvljaniku i seo na veliko deblo.

Vajat Erp! Kao odjeci crkvenih zvona zvonile su mu ove dve reči u glavi. Znao je za velikog čuvara zakona iz Dodž Sitija, kao uostalom i svi Amerikanči. Priče o njemu slušao je i u San Francisku, ali je uvek na neki neobjašnjiv način smatrao da taj čovek, u stvari, i ne postoji, da je to u pitanju jedna zanimljiva priča o neustrašivom, smelom čuvaru zakona.

Sada u ovom trenutku setio se da mu je otac jednom prilikom čitao nešto o njemu. Da, i Bat Skendler ga je češće pominjao, iako je iskreno priznao da ga nikada nije video. Čet Oklend nije baš bio sasvim siguran ni ranije da je veliki čuvar zakona plod nečaje spisateljske mašte, pa kada se kolebao, slušajući o njemu, donosio bi i drugi zaključak, to jest da je taj čovek odavno mrtav i da ga sada,

posle smrti veličaju i kuju u zvezde. Budući da nije imao sasvim jasnu predstavu o Divljem zapadu, smatrao je da su sve njegove avanture, naravno ne tako uveličane, morale da se odigravaju pre mnogo, mnogo godina, kada je Amerika još bila divlja. A sada ga je potpuno neočekivano sreo ovde u Santa Fe, pa čak pre nekoliko minuta i razgovarao sa njim.

Neverovatno, ali istinito.

Kako je samo razgovarao sa tim velikim čovekom! Razmetao se kao paun. Najradije bi sada sebe ošamario što se baš pored ovim čovekom tako neprilično ponašao. On, doista ništavna ličnost, koji je svoju slavu stekao zahvaljujući jednom zaista nerazumljivom, ludom spletom okolnosti. U ovom trenutku mu je to saznanje, koje je inače u njemu postojalo i bilo potisnuto u podsvest, sinulo u svojoj zastrašujućoj istini.

— Vajat Erp — šaputao je, podupirući se obema rukama na veliko oboreno stablo, koje je služilo kao drvljanik.

U dvorištu je bio mrak. Samo su se belasali zubi večito nasmejanog crnca.

Sa neopisivim iznenađenjem u glasu upitao je neočekivano:

— Zar je moguće da ne poznajete Vajata Erpa, mister Oklend?

Pošto nije dobio odgovor, ponovio je još jednom pitanje.

— Hej, mister Oklend, zar je moguće da još nikada niste čuli za Vajata Erpa?

Mladić iz San Franciska se trže iz razmišljanja.

— Šta? Da, da, naravno, svako.

— On je bio ovde u dvorištu, zar ne?

— Da, da — odgovori Oklend odbojno.

— I on je sa vama razgovarao?

— Da, razgovarao je.

— Šteta, baš mi je žao što nisam bio prisutan.

Gore na kući su se otvorila vrata, koja vode prema dvorištu. Svetlost, koja je dopirala iz hodnika, osvetli lepu vlasnicu.

— Bila sam slučajno u maloj sobi — rekla je. — Jesam li ja to sanjala, ili je Vajat Erp bio doista kod nas?

— Da, gospođo! — uzviknuo je crnac uzbuđeno. — Maršal je bio kod nas i razgovarao sa mister Oklendom.

— On je bio ove? — ponovi žena na način, koji je iznenadio Oklenda.

Zar je popularnost tog šerifa i ovde bila tako velika, zar su se ljudi i ovde na zapadu odnosili prema njemu kao prema živoj legendi, kao što je to bio slučaj na zapadnoj obali?

Oklenda je iznenadio već i način na koji je mali crnac o njemu govorio, ali je ipak to pripisao njegovoj mladosti, dečaćkom oduševljenju. Uverio se, međutim, u pravo obožavanje Vajat Erpa, kada je njegova lepa gazdarica govorila o njemu.

On, veliki Vajat Erp, bio je čovek, kome su se ovde divili i cenili ga. Najverovatnije ni jedan guverner nije toliko poštovan od naroda

kao ovaj čovek, a pri tome je samo čuvar zakona.

— On je najveći maršal Amerike — rekao je mali Sami. — Prošle zime je ovde bio oficir iz guvernerove garde iz Montane i pričao da ljudi, gore u planinama, često govore o Vajatu Erpu. Isti je slučaj i sa teksaškim rendžerima. Proletos su ovuda prolazili, gonili su, znate, jednu bandu konjokradica. Sedeli su baš kod nas, ovde u našem baru, ceo sat i govorili o njemu. Govorili su o njegovoj borbi protiv Klantonove bande. Vajatov najmlađi brat Morgan je ovde dugo bio šerif. Ubijen je prošle godine u Tombstonu. Međutim, maršal i Dok Holidej su pohvatali sve ubice.

— Odakle sve to znaš? — upita Čet Oklend tek toliko da nešto kaže.

— Pa, pisalo je u novinama.

— Ti ne umeš da čitaš, Sami.

— Ja ne umem, mister Oklend, ali gazda zna.

— Gazda? Ko je to?

— Moj gazda. Evo, gospođa Blejk je moj gazda.

— I ona ti je to sve čitala? — upita Čet sa nevericom.

— Zašto ne bih? — upita žena gotovo ljutito. — Vajat Erp je veliki čovek. Mi smo sve veoma ponosni na to da je njegov brat Morgan ovde, u Santa Fe, nosio zvezdu. Maršal je pre pet godina ovde, u glavnoj ulici, imao užasan obračun sa braćom Harni. To su pored požara u gradu bile najstrašnije noći koje smo preživeli. Džube Harni i njegov brat su svake noći ne-

koga maltretirali u gradu, napravili po neku pakost i nevolju. Ako su bilo gde naišli na protivljenje i otpor, pucali su, lomili i palili. Ako bi im stao na put, taj je bio ustreljen. Onda, kada je u grad došao Vajat Erp, ogrejalo nas je sunce. On i Dok Holidej su svu pektoricu razbojnika sredili ovde, u glavnoj ulici.

Oklend je klimao glavom. Mlada žena ga pogleda upitno. Postavila mu je isto pitanje, koje mu je pre nekoliko minuta postavio mali Sami.

— Zar vi niste znali za njega?

— Jesam, jesam — uzvratilo je Čet — naravno. — Zatim je ustao sa drvljanika i vukući noge, vratio se u kuću.

Žena dohvati crnca za desno uvo i blago ga povuče.

— A ti, na posao momče!

— Da, gospođo! — uzvratilo Sami i otrča.

Žena je za trenutak ostala sama u svom dvorištu, a onda se vratila u kuću.

Kada je poslednji gost, konačno, posle ponoći napustio lokal, hteo je Samijev otac, koji je obavljao poslove u kući i dvorištu, da zaključa prednja vrata.

— Pusti to, Tom, sama ću — rekla je vlasnica lokala. — Imam ovde još nešto posla, pa ću kasnije sama zatvoriti vrata. Samo zaključaj dvorišna vrata, a onda možeš na spavanje.

— U redu, gospođo, laku noć.

— Laku noć, Tom.

Četvrt sata kasnije prišla je Dženi Blejk glavnim vratima da ih za-

ključa. Videla kroz staklo čoveka kako stoji na tremu. Dženi je bila naviknuta na surovosti života, pa nije bila plašljiva. Ipak, kada je ugledala čoveka, trgla se.

Nepoznati se okrete i pođe vratima. Bio je visok i plećat. Pošto je nastrešnica bila kratka, mogla je jasno da razazna njegovu priliku prema nebu.

— Vajat Erp! — rekla je iznenađeno.

Otvorila je vrata, ne sačekavši da on zakuca.

Čovek iz Misurija skide šešir.

— Mogu li za trenutak da govorim sa vama, gospođo?

— Da, naravno — rekla je preusretljivo.

— Moram da se izvinim što dolazim tako kasno.

— Ne mari ništa. Izvolite, uđite.

Stupio je u hodnik.

Htela je da ga uvede u bar.

— Ne, hvala.

Srce lepotice Dženi počelo je divlje da udara.

Stajao je tu pred njom, veliki Vajat Erp. Nikada do sada nije ušao u njen lokal, niti je ikada udostojio pogledom, iako su se često sretali.

— Možda biste hteli nešto da popijete — promucala je sva zbunjena.

— Ne, hvala.

— Imam veoma dobar, pravi skoč.

Jedva primetan osmeh zaigra na maršalovom licu.

Lepa Dženi se ljutila na samu sebe. Govorila je po svom mišljenju

gluposti! Šta li će on da misli o njoj!

Uvek je stajala na prozoru kada je znala da se on nalazi u gradu. Očekivala je da će možda proći glavnom ulicom. I onda, još pre pet godina, kada je imala svega sedamnaest i bila gotovo dete, sedela je na prozoru bara svoga oca. Tu, pred njom, odvijao se užasan dvoboj između Džubala Hornija i maršala. Videla je kako je Flojda, najmlađeg od braće, jednim jednim udarcem bacio sa trema na sredinu ulice, a drugog brata srušio na kolena udarcem drške revolvera. Onda je vođa bande Džubal osuo vatru na njega i jedan metak je zakačio levi maršalov obraz.

Sasvim jasno, gotovo na dohvat ruke nalazio sa tada čovekom iz Misurija. Videla je tada kako mu obraz krvari.

— Odustani, Džubal — rekao je opasnom vođi bande. — Džef i Endrju su mrtvi. Mislim da je to dovoljno.

Džubal Horni je podigao ruke i stupio na ulicu. Tek kada je bio na šest koraka do maršala, pritisnuo je desni lakat na grudi i u ruci mu se stvorio mali „kvik” pištolj. Kada je ovaj podmukli čovek hteo da uperi oružje na svog protivnika, već ga je pogodio maršalov metak.

Ne bi se moglo reći da je on zbog toga bio čovek njenih snova. Poseđovao je sve osobine, koje su njoj bile značajne. Bio je mudar, siguran u sebe, promišljen i staložen.

— Hteo sam samo nešto da vas

pitam, gospođo — trgao ju je njegov glas iz razmišljanja.

— Da? Prokletstvo — razmišljala je. — Što sam tako uzbuđena? Glas mi je hrapav kao turpija.

Maršal je mirno pogleda. Prigušena svetlost lampe u hodniku bacala je obleske na njeno lice.

— Čet Oklend ne sme da se bori sa Irvinom Linstramom.

— Zašto? — Čim je to upitala, ljutila se na sebe što je postavila tako glupo pitanje.

— Zato što protiv njega nema nikakvih šansi. Bilo bi to čisto ubistvo.

— Ako je tako, zašto vi ne sprečite dvoboj?

— Zato što to ne mogu.

— Tada treba šerifa primorati da to učini. Zašto je, uostalom, na tom položaju? Ali, šta ja to govorim? Bakster se nikada ne bi usudio da učini nešto što vi nećete.

— Vi me možda ne razumete, tačno, gospođo Blejk. Šerif nema prava da zvanično spreči obračun revolverima.

— Zašto se onda obraćate meni?

— Zato što sam mislio da mi možda vi možete pomoći.

Sada se ženi učinilo da je shvatala. Rumen joj obli lice.

— Vi se varate, mister Erp. Ja vam ne mogu pomoći.

— Baš je šteta!

— I koliko da znate, maršale, mene ne vezuje ništa za mister Oklenda. Ništa, baš ništa...

— Ja to ne bih govorio tako glasno — primeti maršal. — Ne bih čak ni u slučaju da vam je sa-

mo prijatno što vidite kako u vašem vrtu raste sveže posejani šampion.

— Kako to mislite, mister?

— Oklend je tek od nedavno postao poznat. Mislim poznat revolve-raš. Takve osobe uvek privlače gomilu ljudi. Dozvolite, ali to uopšte nije nekorisno za jedan bar, mislim sa gledišta vlasnika.

— Ja doista nemam ništa protiv da vidim mister Oklenda u mom baru. Svi moramo da živimo. I sami znate da smo u glavnoj ulici. Ovde ima dvadeset i tri krčme i svako se trudi da onog drugog potisne. Meni doista posao ne ide najbolje. Moj otac mi je, kada je pre dve godine umro, ostavio samo dugove kod trgovaca viskijem i kod mesara, a i kod stotine drugih ljudi. Očajna i van sebe, udala sam se za Lari Blejka. Bio je oko trideset godina stariji od mene, no bio je prijatelj mog oca i veoma dobar prema meni. Možda znate, on je stajao napolju na ulici, uz vašeg brata Morgana, kada su tri momka napravila rusvaj u našem baru. Lari Blejk je pao pored šerifa, pogoden sa tri metka.

Vajat se nejasno sećao da je slušao o tome.

— Žao mi je, gospođo, ali nisam znao za to.

Mladoj ženi je veoma godilo što joj se tako učtivo obraća.

— Ne treba da vam bude žao, mister Erp. On, u stvari, nije bio moj muž. Jednostavno je preuzeo mesto mog oca i da ne bi bilo govorkanja, ja sam se venčala sa njim.

— Pa, vreme je da odem — reče Vajat i stavi šešir na glavu.

On odlazi! Kao da su neki nevidljivi, užareni prsti stezali Dženino srce. On odlazi i nikada se više neće vratiti, on, čovek njenih snova.

— Žao mi je, mister Erp, što vam ne mogu pomoći.

— Da, to je šteta — rekao je maršal već na vratima.

Njen neobuzdani temperament je učinio svoje. Pohitala je i snažno ga uhvatila za mišicu.

— Vi mi ne verujete, maršale!

Vajat okrete glavu i pogleda je pravo u oči.

— To nisam rekao, gospođo Blejk.

Nije mogla da obuzda jecanje.

— Vi me mrzite! Vi me prezirete, jer imam malu krčmu, tako skromnu da ponekad zarađujem samo po sedam dolara dnevno. Vi i vaš otmeniji prijatelj Dok Holidej ne biste kod mene popili čašicu viskija. Potpuno mi je jasno zašto me vi ne marite...

Vajat je stajao veoma blizu mlade žene, koja nije mogla ni da nasluti koliko mu se dopada!

Nekoliko sekundi nije ništa rekao, a činilo se da je protekla čitava večnost.

— Laku noć, gospođo!

— Laku noć, mister Erp.

Čovek iz Misurija je napustio bar, a vlasnica je još dugo stajala na vratima i kroz staklo gledala u pravcu u kome je maršal nestao.

Na suprotnoj strani ulice iz senke trema pojavi se nečija prilika.

Vajat Erp zastade.

— Bilo je uzalud.

— To sam i pretpostavljao — uzvratu Dok Holidej.

Nastavili su zajedno. Posle izvesnog vremena, kockar upita:

— Šta bismo još mogli da učinimo?

— Vraški malo. Mogli bismo, na primer, da odjašimo u San Martino i pokušamo da zadržimo Linstrama.

— Divan posao! Smatraće nas sigurno ludim.

— Tako nekako. Osim toga, on je sa celim mestom u prijateljskim i rođaćkim odnosima.

— Verovatno Tombston u malom — reče Holidej, ne sluteći koliko je blizu istine. — Kada krećemo.

— Odmah.

Četvrt sata kasnije dva prijatelja su već bila u sedlu i jahala glavnom ulicom Santa Fe u pravcu severa.

Kada su prolazili pored bara „Čistilište“, maršal za trenutak skrete pogled i zadrži ga na tamnoj fasadi krčme, pritešnjene između kuća.

Inače ćutljivi kockar primeti:

— Ona je zaista veoma lepa žena.

— Da.

— Baš je to čudno. Kada sam se, polazeći iz Dodža, pozdravio sa Kejt, smatrao sam da je ona najlepša žena na svetu. Ali, kada sam danas u podne video Dženi Blejk, bilo mi je jasno da je ona još lepša.

— Trebalo je da se oženite sa Kejt — reče Vajat Erp. — Ona je veoma lepa, a pre svega veoma dobra žena. Osim toga, ona vam odgova-
vara.

Holidej skloni šešir sa čela.

— Kako se može ženiti skitnica kakav sam ja — rekao je muklim glasom.

Maršal se podboči o vrh sedla.

— Oh, pa ja znam veliki broj veoma uglednih dama, koje bi bile veoma srećne da se zovu gospođa Holidej.

— Gle, gle, i to znate, Vajat! Mislio sam da je ironija moja specijalnost. — Pa kako svom prijatelju ne bi ostao dužan — rekao je tobož zamišljeno: — Ne znam, ali kada se setim lepe Liz Gordon iz Kanzasa, sve mi izgleda da ste propustili da steknete jednu divnu gospođu Erp. Uostalom, verovali vi to meni ili ne, ali i ova Dženi Blejk mi izgleda divna žena, sa kojom bi vredelo imati mnogo malih Vajat Erpova. Uživao bi da ih vidim postrojene, kada im stari stric Džon dođe u posetu.

— E vi ste jedan užasan momak, Dok. Postrojeni! Što se mene tiče, ja bih bio zadovoljan jednim jedinim dečakom, pa čak i ljupkom, bucmastom devojčicom, koja bi mi zimi donela papuče kada sednem uz peć da se ogrejem.

Već je svitalo kada su stigli u San Martino.

— Hm — prekinuo je Holidej dugo ćutanje koje je trajalo još od izlaska iz Santa Fe. — Doista liči na Tombston. Ne bi me čudilo da se iznenada pojavi sam Ajk Klanton.

Da iskoči iz onog belog zida, ili čak iza onog usamljenog, debelog stabla.

Čovek iz Misurija gledao je u pravcu male crkve u španskom stilu i iznenada zaustavio konja.

Holidej ga pogleda upitno. Vajat pokaza na svog konja, a onda objasni šapatom.

— Pogledajte ga samo.

— Onda sjašimo — reče Holidej takođe šapatom i kliznu iz sedla.

Vajat pokaza na jednu malu belu kuću, koja se nalazila levo od crkve. Kockar klimnu glavom i povede svog konja u tom pravcu. Vajat je hodao kraj svog konja i dalje išao ulicom. Kada je stigao u visinu crkve, njegov ždrebac počeo da reže. Maršal stavi šaku na nozdrve životinje, što je ujedno trebalo da znači: u redu je, razumeo sam te.

Išao je lagano dalje, tako da se telo konja nalazilo između njega i male crkve.

Izenada naiđoše tri jahača. Mora biti da su se nalazili odmah iza zidane ograde crkve. Vajatov konj ih je, uostalom, mnogo ranije osetio.

Maršal zastade. Tri čoveka su sedela uspravljena u sedlima i podozrivo ga posmatrala.

— Kuda si se uputio? — upita jedan od tri jahača.

— Šta se to koga tiče?

— Jeste li ovo čuli? — upita jahač, koji se obratio maršalu, ostaloj dvojici. — Momak je prilično drzak. Hajde, odgovori na naše pitanje: kuda si krenuo?

— U San Martino.

— Šta ćeš tamo?

— Treba da obavim jedan posao.

— Kakav posao?

— Šta se to koga tiče?

Sada jedan od trojice jahača gotovo zareža:

— Treba da odgovoriš na svako pitanje, stranče!

— To nisam znao.

— Sada znaš.

Maršal klimnu glavom.

— Da, rekao si mi i ja sam u najmanju ruku čuo.

— Dakle, kakav je to posao?

Čovek na konju se gotovo zagrnu od iznenađenja.

— Treba da zapalim tri kuće.

— Šta treba da uradiš?

— Ako ovde nema vode, onda je to pre svega veoma loše za tvoje uši, jer ne znaš da ih pereš. To je onda, naravno, loše i za vatru, jer nema čime da bude ugašen.

Jahač, koji je razgovarao sa maršalom, izmenja poglede sa dvojicom svojih prijatelja.

— Reci mi, momče, da ti nisi malo lud?

— Nadam se da nisam, inače bi me Čet Oklend već izbušio kao sito.

— Čet?

— Oh, ja sam se odao više nego što sam smeo — reče Vajat tobož ljutito.

Jahač se obema rukama nasloni na vrh sedla.

— To je veoma zanimljivo. Ti, dakle dolaziš od Četa Oklenda.

— On je moj gazda.

— On te je poslao ovamo da podmetneš požar u tri kuće?

— Tačno.

— I čije bi to bile kuće?

— 'Da, li se i tvoja nalazi među njima, ne bih umeo da ti kažem.

Čovek samo što nije eksplodirao od gneva.

— Da li je moja... Ma, ti mora da si lud! — uzviknuo je čovek iz sveg grla.

— Da sam na tvom mestu, ne bih toliko vikao, Bil.

— Ja nisam Bil — vikao je čovek. — Bil je ovaj ovde. Bil, jesi li ga čuo? On te poznaje i hoće da zapali tvoju kuću. Šta kažeš na to?

— Ohladi ću ga! — odgovorio je Bil mirno.

— Sačekaj malo. Moram da saznam ko su ostala dvojica, čije kuće ovaj lupež namerava da zapali.

Vajat se naslonio na ždrepcu i prekrstio ruke na grudima.

— Ti očigledno nisi dobro shvatio, amigo. Uopšte nisam pomenuo da hoću da zapalim Bilovu kuću.

— Onda možda Džonijevu kuću, ili čak moju?

Maršal se pretvarao kao da razmišlja.

— Ne, Džoni može da bude sa svim miran. On još nije na redu.

Prvom jahaču se iznenada revolver stvori u ruci.

— Slušaj me dobro, stranče, noću niko ne jaše kroz San Martino. Mi smo prijatelji Irvina Linstrama...

— Znam.

— Nisi imao sreće, momče, ali pre nego što te proguta pesak, reći ću ti nešto što bi te možda umirilo: u svakom slučaju ne bi stigao daleko.

Čovek iz Misurija je potpuno pre-

čuo ovu pretnju i počeo da mrmlja kao za sebe:

— Džim, Džek i...

— I mene takođe poznaje — vikao je prvi jahač.

Vajat je imao neodoljivu želju da prsne u smeh. Garda velikog revolveraša Linstrama naletela je na prastari trik sa imenima.

— Nemoj se uzrujavati, Džek. Uostalom, jedino što ti može pomoći, to su cigarete. Oklend to svima savetuje kada se neko od nas uzruja. On se, međutim, nikada ne uzbuđuje. Kada je u Tombstonu imao dvoboj sa Dokom Holidejem...

Sva tri jahača se trgoše kao po komandi.

— Šta? Oklend je imao okršaj sa Dokom Holidejem?

— I te kakav! Bio je to jedan od najtežih dvoboja, koji je Holidej ikad imao.

— I kakav je bio ishod? Nećeš valjda da mi pričaš bajke da je potukao Holideja?

— Hm, pa to baš ne mogu da tvrdim, ali za dlaku — lagao je Vajat dalje. — Svako od njih je posle dvoboja imao po tri metka u telu. Bes, koji je osećao prema Holideju, Oklend je konačno sprao sa dve flaše viskija. Uostalom, taj svoj jedini poraz iskupio je sredivši Vesa Hardina i Bila Hikoka.

Džek je teško disao.

— Tako dakle? To je učinio? A sad nam taj Oklend, koji hoće da se odmerava sa Linstramom, šalje jednog svog lupeža da noću spali pola grada.

— Ko govori o pola gradu? Samo tri kuće.

— Okončaj stvar — nestrpljivo je rekao Bil.

Džek je još uvek držao revolver u ruci.

— Sačekaj još, vidiš da je odmah sve izblebetao. Možda ima još nešto da nam kaže.

— Gde stanuje Linstram? — upita Vajat iznebuha.

— Tamo preko u velikoj kući — izletelo je Džoniju.

— Umukni! — promrsi Džek. — Ko ovde пита? On ili mi?

Bil je ponovio nestrpljivo.

— Okončaj već jednom tu stvar.

— Ma pusti, neće njega mimoći moj metak.

— Šteta što ćeš morati tako rano da umreš, Džek.

Linstramov čovek se još više naže napred preko konjskog vrata.

— Ja? Da umrem? Zašto?

— Čak i da uspeš da otkočiš revolver, pogodiće te metak iz jednog velikog revolvra kalibra četrdeset pet. Sumnjam da ćeš imati bilo kakvih šansi da tu ranu preživiš.

— Ovaj ipak mora da je lud — zaključio Džek.

— Ustreli konačno tu budalu — kipteo je Bil od besa. — Znaš šta nam je naređeno.

— Džek, slušaj malo šta će se sada dogoditi — rekao je maršal sa zavereničkim izrazom na licu.

Škljoc! Škljoc! Čuo se metalni zvuk iza jahača. Zvuk, koji se nije mogao zameniti ni sa jednim drugim, dobro poznai zvuk otkočivanja revolvra.

Nekoliko sekundi je vladala tišina, a onda Džek procedi kroz zube.

— Ko to bi?

— Jedan od naših ljudi, koji pali druge kuće.

— Ali...

— Ruke u vis! — odjeknu Holi-dejev glas.

U istom trenutku maršal je već držao u levoj ruci svoj veliki bantlajn specijal.

— Sasvim visoko ruke, džentlmeni! Još više! Tako već izgleda lepše, a i vazduh bolje struji!

Maršal priđe trojici jahača, razoruža ih, a onda pobaca revolvere daleko u stranu.

— Neće vam više biti potrebni, momci!

— Šta smerate sa nama? — pitao je Džoni uplašeno.

— Strpite se.

Bili je procedio kroz zube:

— To ćete zažaliti, kunem vam se. Irvin će nas sve osvetiti.

— Ako bude našao vremena za to! No, neće ga naći. Naši ostali prijatelji neće mu ga dati.

— Taj Oklend šalje svoje lupeže da ovde popale pola grada. — rekao je Džek.

— Oprezno! — upozorio je kockar. — Bez uvreda, ili će biti gužve.

— Šta to znači, pola grada? — upita Vajat.

— Jeste li čuli ovo? — reagovao je Bil. — Oni hoće ceo San Martino da zapale! Zašto?

— To je naš običaj. Kada se naš gazda sa nekim puškara, mi se obično pobrinemo da prijateljima njegovog protivnika bude toplo kod kuće.

Lupež Džek Lambert imao je smisla za crni humor, pa je uzvratio:

— Rešenje, koje osim što je korisno i osvetljava.

— Zar ne? — dodade Holidej smeškajući se. — Niko ne sme da ostane kratkih rukava.

— Sada sve shvatam — mrmljao je Džoni Bradok. — Znači, Čet Oklend je na taj način postao ono što jeste...

— Ne zaboravi, Džoni, bez protivljenja, inače će biti gužve.

— Kuda to nameravate sa nama?

— Sada ćemo vas odvesti svakog svojoj kući. Ko samo bude promolio nos, umreće na ulici.

— A oni ostali? Vaši momci? Mislim, šta će biti ako ostanemo u kući?...

— Ostali moraju da se povinuju našoj želji.

Dva prijatelja iz Dodž Sitija su smestila svoje uplašene zarobljenike svakog u njegovu kuću. Pošto su to obavili, napustili su mali gradić.

Jahanje do San Martina se isplatilo. Linstram nije došao ni sutra, ni sledeća dva dana.

Iako razbojnik, nije mu padalo na pamet da svoj mali gradić izloži na milost i nemilost okrutnoj Oklendovoj bandi, samo zato da bi izašao na dvoboj u Santa Fe, čiji ishod unapred nije mogao da zna. Osim toga, svi njegovi drugovi i prijatelji su ga odgovarali od dvoboja sa neuračunljivim Četom Oklendom.

Veliki Linstram ne bi najverovatnije nikada došao u Santa Fe, da

nije bilo jednog čoveka, koji iznenada kao da je potpuno izgubio razum.

Čet Oklend!

Od kako se sreo sa Vajat Erpom u dvorištu bara „Čistilište“, nalazio se u pravom smislu reči na velikim mukama, sedeći gotovo po ceo dan u maloj sobici u potkrovlju.

On doista nije bio veliki strelac. Nije bio čovek, koji je mogao da prihvati dvoboj sa Linstramom. Bio je, u stvari, još uvek mali, beznačajni mladić iz San Franciska, koga je jedan užasan doživljaj doveo ovamo na zapad.

Otvorio je vrata i piljio u hodnik.

Zar nije čuo nekakav šum? Možda je taj Linstram već došao po njega?

Kako je samo mogao da bude tako lud i razmetljiv i napiše one užasne reči na revolveraševom pismu.

Kakva nepromišljenost! Kakva zaslepljenost!

Nije bilo dovoljno jake reči da se ovaj nepromišljeni postupak opiše.

Kao zver u kavezu hodao je gore, dole po svojoj sobi.

Dženi Blejk ga nije videla već dvadeset četiri sata. Već odavno je taj mladić više nije privlačio, niti bilo šta predstavljao. Bilo joj je kristalno jasno da joj on doista ništa ne znači, ili pak samo toliko koliko jedna šarena hartija, na kojoj je kao da je ispisano: ovde kod mene sedi jedan veliki medved. Dodite i pogledajte ga! U njenoj glavi je bilo mesta samo za maršala, kao uosta-

lom, mislila je ona i u glavama ostalih žena u ovom kraju.

Maršal!

Zar on nije jedini čovek koji je u stanju da da savet nekome pomogne.

Čet Oklend prođe prstima kroz kosu, stavi grozan šešir, koji je dobio u Albikverku i pođe napolje.

Na stepenicama je sreo vlasnicu bara.

— Mister Oklend! Ja vas nisam još od juče videla. Kuda to nameravate?

— Moram da odem.

— Ne, čekajte, ostanite, treba nešto da vam kažem.

— Kasnije, gospođo, žurim se.

— Žurite? Ali, kuda to hitate? — preprečila mu je put.

— Gospođo! — Krupne graške znoja rosile su mu čelo, a žile na slepoočnicama odskočile.

— Čekajte malo. Hajdemo gore. Htela sam da razgovaram sa vama.

— Ne, moram hitno da idem.

— Molim vas! — uhvatila ga je za ruku.

— Gospođo, shvatite me, molim vas. Moram do maršala.

— Kod Vajat Erpa?

— Da i to odmah.

Mlada žena odahnu sa olakšanjem i skloni mu se sa puta.

Oklend se sjuri niz stepenice i zastade dole u hodniku.

— Gospođo Blejk!

— Da? — Dženi je pošla lagano niz stepenice.

Oklend je izbegavao njen pogled.

— Gde on stanuje?

— Kod Bili Kinga — gotovo uvek.

To je jedan veliki pansion s leve strane, ako idete niz glavnu ulicu. Nije daleko odmah iza treće poprečne.

Vratio se pola sata kasnije. Vukao je noge, a glavu obesio na grudi.

Mlada žena je bila u lokalu i videla ga kako dolazi. Obrisala je mokre ruke o kecelju i pošla prema njemu.

— Mister Oklend...

Zastao je, ne okrećući se.

— Šta vam je rekao, mister Oklend?

— Ništa.

Prišla mu je bliže i spustila ruku na njegovu mišicu.

— Ništa?

— Nije mogao ništa da kaže, jer zapravo više i nije ovde.

Mlada žena oseti kako joj ledena ruka steže srce. Znači, opet je otišao!

Oklend je primetio kako joj ruka iznenada počinje da drhti. Puklo mu je pred očima: ta žena je zaljubljena u Vajata Erpa!

Njena ruka lagano kliznu niz telo.

Sada joj je bilo potrebno nekoliko lepih reči i malo utehe. Međutim, čovek iz San Franciska nije imao snage da nekoj drugoj osobi, koja je nesrećna, govori prijatne reči. Umorno se popeo uz stepenice.

Kada je za sobom zatvorio vrata svoje sobe, bacio se na postelju.

Kroz otvoreni prozor dopirao je oštar topot konjskih kopita.

Čet skoči i priđe prozoru.

Bio je to jedan dečak od oko tri-naest godina, koji je na neosedlanom konju galopirao ulicom, usko-

vitlao prašinu i dve starije žene, udubljene u ćaskanje tako preplašio, da su za njim besno pretile pesnicama.

Mladić iz San Frañciska je svaki čas prilazio prozoru.

Očekivao je čoveka iz San Martina, revolveraša Linstrama, koga je izazvao na dvoboj.

Najzad je posle nekoliko sati odustao. Potpuno utučen, seo je na ivicu svog kreveta.

Najzad mu je sinula, kako mu se činilo, spasonosna ideja. Prišao je vratima otvorio ih i pozvao.

— Sami!

Dečak se pojavio ubrzo i posmatrao tobožnjeg revolveraša sa neskriivenim divljenjem.

— Sami, donesi mi flašu viskija. Jednu veliku flašu.

— I jednu čašu, zar ne?

— Pa što se mene tiče i ne mora. Viski je važniji.

Dečak otrča dole u bar.

— Treba da odnesem jednu flašu viskija, gospođo.

— Za koga?

— Za mister 'Oklanda.

Mlada žena skide flašu sa police, obrisa je i uze čašu.

— Pusti to, Sami, sama ću odneti.

Na njeno kucanje, čulo se jedno nestrpljivo:

— Hajde već jednom, dečko!

Otvorila je i ustuknula.

Čovek, koji je sada sedeo na ivici kreveta, nije bio Čet Oklend, koji je pre nekoliko dana ovde imao dvoboj sa Rikom Kalhunom.

Bio je jedan potpuno obeshra-

ren, utučen čovek, smrtno uplašen. Očajan, na ivici nervnog sloma.

— Evo vašeg viskija, mister Oklend — rekla je suvo.

— A to ste vi, gospođo Blejk. Hvala. Ja sam hteo... imam glavobolju...

— I onda flašu viskija?

— Da, možda će mi nekoliko gutljaja pomoći.

— Sigurna sam da neće.

Najradije bi sada sav svoj jad sve svoje nevolje rekao ovoj lepoj ženi. Želeo je da joj kaže da je on samo paun, koji se šepurio, razmetljivac, čovek, koji je zbog ubitačnog metka ispaljenog na jednu skitnicu napustio veliki grad San Francisko i došao na zapad.

Međutim, za to mu je nedostajalo hrabrosti.

Dženi Blejk ga je oštro posmatrala. Maršal je, dakle, bio u pravu. Ovaj Čet Oklend nije bio čak ni dobar blefer.

Umesto prezira, žena oseti kako je obuzima sažaljenje.

— Možda bih vam ja mogla pomoći, mister Oklend? — upitala je oprezno.

— Pomoći? Meni pomoći? Ne, meni niko ne može da pomogne!

— Možda bi trebalo da otputujete kući?

Čet naglo podiže glavu.

— Da otputujem kući?

— Da, kada je neko bolestan i loše se oseća, najbolje je da ide kući. Tamo ga bar lepo neguju.

Glava mu ponovo klonu na grudi.

— Ne, ja nem... Neću da idem kući.

Dženi spusti flašu s viskijem i čašu na sto i pođe prema vratima.

— Večeras ide voz za Albikverk. To je vaš pravac.

— Kakav moj pravac?

— Zar niste došli sa zapada, iz Arizone?

— Sa zapada? — gorko se osmehnuo. — Da, gospođo, ja sam čovek sa zapada. — Onda je prsnuo u nezadrživ, histeričan smeh.

Vlasnica bara je izašla iz njegove sobe.

Čet dokopa flašu, izvadi zapušač i nakrenu. Otpio je dva, tri velika gutljaja.

— Zašto neću kući? — Govorio je samom sebi, hvatajući vazduh. — Mogao bih da prevalim lep deo puta sa preostalim dolarima. Možda čak do Flegstafa. Ne, dotle mi sigurno ne bi dostiglo, ali do Galupa...

A šta bi tražio u Galupu?

Tamo, istini za volju nije bilo Irvina Linstrama, koji se svakog trenutka može pojaviti u glavnoj ulici i vezati svog konja za prečku ispred bara. No i tamo je sigurno bilo ljudi, koji su čuli za revolveraša Oklenda.

Mogao je isto tako da prećuti svoje ime, no i to bi moglo da bude opasno. Ako bi se tamo zatekao samo jedan jedini čovek iz Flegstafa, koji ga je ranije video, sve bi opet bilo isto kao što je i ovde. Još bi mu mogli pripisati neko nedelo, koje nije učinio, samo zato što je prikrivao svoje ime.

Bar „Čistilište” postao je za Četa Oklenda pravi pakao.

—o—

Dženi Blejk imala je jednog jedinog gosta. Starog, bezubog stolara Dženkija. On je, naime pre mnogo godina na zapadnoj obali u velikim gradovima gradio prave kamene kuće. Bio je odličan zidar, ali ga je alkohol upropastio. Postao je teška pijanica, nesposoban da živi bez viskija. Morao je svakog dana da popije svoju porciju, inače se ponašao kao izbezumljen, poludeo.

U ovom graničnom gradu, u surovom kraju, gde se svako grčevito borio da čvrsto stane na tle, presuda je bila veoma brzo izrečena: pijanica Dženkij.

I ovoga dana je neki nesavestan kauboj sa Hanter ranča častio nesrećnog zidara sa dva, tri pića, iako mu je njegova sudbina bila dobro poznata. Kauboj je, naravno, pošto je obavio svoj posao, napustio Santa Fe, a pijani starac se vukao ulicom kao bolesno pseto.

Obreo se ispred Gordonovog saluna i ugledao široko lice vlasnika i glavu kako odmahuje.

I Alan Vebkin je odmah odmahnuo glavom čim ga je ugledao. To su učinila još četvorica vlasnika. Oterali su ga još sa praga. Iskusnim okom odmah su prepoznali sjaj u očima nesrećnog Dženkija.

No pijanac je dobro znao da u gradu ima jedna dobra duša, koja mu pomaže.

Dženi Blejk.

Bilo joj je mnogo žao ovog čoveka i uvek bi ga častila ponekom časicom. Kada je jednom uspeo da sedne za sto i dobije jednu čašicu, uvek bi se našao neko ko bi ga častio još kojom.

I ovog kasnog popodneva stajao je on pogružen uz njen šank i čežnjivo piljio u flašu, koja se nalazila pored njene leve ruke.

Dženi se pretvarala da to ne primjećuje. Onda je slučajno pored starčeve glave pogledala kroz prozor.

Ugledala je dvojicu jahača, čija joj je pojava naterala krv u lice.

— Maršal! Vajat! — Stavila je ruku na usta, a onda potrčala napo-
lje.

Čovek iz Misurija je upravo zaustavio konja. Uspeo je još da vidi kako mu kockar namiguje, a onda poveo ždrepcu pod mali trem bara „Čistilište”.

Mlada žena nije uspela da prikrije svoju radost i uzbuđenje.

— Maršale, on vas je tražio. Očajnički tražio...

— Ko?

— Oklend.

Vajat htela da dobaci svom saputniku uzde, ali ih Dženi prihvati i nasmeja se ljubazno kockaru.

— Možda bi i doktor jedanput sjahao ispred ove krčme. Moglo bi se dogoditi da vlasnica lokala ima i dobru rakiju. Vi pijete rakiju, zar ne, mister Holidej?

— Dobru rakiju svakako...

— U redu — smešila se i dalje Dženi, vezujući konje. — Ja imam dobru, pravu rakiju!

Holidej malo zabaci glavu u stranu, pa pođe u lokal. Vajat je u međuvremenu već ušao u kuću.

Dženi je pomilovala Holidejevog konja po vratu.

— Dva divna konja.

— Imaju i odlične gospodare — dobaci kockar, penjući se uz trem.

Kada su ušli u lokal, starac je stajao naslonjen na šank. Dve crvene mrlje gorele su na njegovim upalim obrazima. Imao je za sobom tešku borbu.

Borbu sa flašom. Ona je sve vreme stajala slobodno ispred njega na šanku. Tri puta je već ispružio ruku da je dohvati, čak je jednom osetio hladan dodir stakla.

No, uspeo je da se obuzda.

Dženi je odmah shvatila šta se u međuvremenu događalo. Uzela je flašu i gurnula je starom u ruku.

— Evo, mister Dženki, provedite prijatno večer.

Sijajući od sreće, zidar steže flašu i pođe prema izlazu. Na vratima je još jednom zastao.

— Vi ste andeo, gospođo Dženi!

Holidej sede za jedan sto i osmotri prostoriju.

Bio je to lepo uređen, čist, održavan lokal. Vešta i vredna ruka žene osećala se u svakom uglu.

— Krčma? — reče kockar. — Vi, izgleda volite da čujete hvale. Nalazim da je ovde baš lepo. Ukoliko još imate podnošljivu rakiju, postaću stalan gost, mislim, dok ne odjašimo.

Zračak sreće nestade čim je čula poslednje kockareve reči.

Oni će, dakle, ponovo otići. Naravno, šta bi maršal inače ovde radio? On ima posao u Dodž Sitiju.

Donela je rakiju i stavila je na sto, zaboravivši pritom čašu.

Holidej je bio čovek, koji u principu nikada u lokalu nije pio iz flaše. Vešto se snašao u ovoj situaciji, rekavši:

— Smem li vam ponuditi čašicu, gospodo?

— Hvala, rado.

Tada je primetila da nema čaša i potrčala prema šanku.

U tom trenutku odjeknuo je hitac.

Holidej skoči sa stolice i na ženinino užasavanje u ruci je već držao svoj niklovani revolver.

— On je bio gore u kući — reče žena drhtavim glasom.

— Je li maršal gore?

Potvrdila je cepteći celim telom.

Holidej istrča iz lokala i počeo da grabi stepenicama.

— Vajat!

Druga vrata na desnoj strani se otvoriše. Maršal proviri napolje.

— Sve je u redu, Dok.

Kockar je ponovo sišao u lokal, seo za sto i hladno izvadio zapušač.

Žena ga je gledala netremice. Odjednom joj je sve postalo jasno — u magnovenju. Maršalu je bio potreban on, Holidej. Za njegov način života, opasnosti kojima se izlaže, bio mu je potreban čovek, kakav je Holidej. On, a ne ona. Ona mu, na primer, ne bi mogla pomoći.

Na to čovek reče nešto, što je nateralo da ispusti čašu iz ruke. Izgovorio je to, pošto je izvadio zapušač, nasuo gutljaj u svoju čašu, a onda ispružio ruku prema njoj.

— Vidite, veoma je lako doneti pogrešne zaključke. Kad mene nema, nije mu potrebno da mu neko pokriva leđa. Ili, kada, na primer, ne bi nosio zvezdu, nego imao krčmu, najverovatnije mu ne bi bio potreban ni revolver.

Čaša se razbi u paramparčad.

Holidej odgurnu stakliće nogom u stranu i uze sa šanka drugu čašu.

Zlatno smeđa tečnost poteče u tankom mlazu.

— Za vašu sreću, gospodo!

Mlada žena zbunjeno klimnu glavom i otpi mali gutljaj.

— Ja u svakom slučaju ne mogu da pretpostavim — rekao je Holidej — da Vajat ne mari salun sa ovako uzbudljivim imenom, kao što je „Čistilište”. Naravno, ne znam pouzdano, no čovek nikada ne treba da gubi hrabrost.

Plameno crvenilo razli se po licu lepe Dženi. Stavila je čašu na sto i istrčala u kuhinju. Nije videla kuda ide, pa je naletela na krupnog, sedokosog crnca, koji je blago pomilova po kosi i izgovori nekoliko umirujućih reči.

Očigledno se nije prvi put nalazio u situaciji da umiruje ženu, koja je imala tako neprijatan posao kao vođenje lokala na Divljem zapadu...

—o—

Čovek iz Misurija se odmah popeo na sprat i potražio Oklendovu sobu. Niko mu nije odgovorio na kucanje. Udario je nekoliko puta snažno pesnicom o vrata.

— To sam ja, mister Oklend. Vajaj Erp.

Na to se vrata odmah otvoriše. Mladić iz San Franciska piljio je u maršala. Kosa mu je bila oznojena i razbarušena, mašna odvezana, a prsluk nakvašen prošutim viskijem.

— Vajat Erp! — rekao je žustro.
 — Doista, Vajat Erp! Ali, zar vi niste otputovali?
 — Mogu li da uđem za trenutak?
 Oklend otvori vrata širom i propusti maršala.
 — Vi ste me tražili?
 — Da to je bilo ranije — uzvratila činovnik suvo.
 — Ranije?
 Oklend zabaci glavu.
 — Hteo sam nešto da vas pitam, ali je ta stvar već sređena.
 — Aha. U redu. Onda mogu da idem.
 — Ako hoćete.
 — Zbogom, Oklend i u koliko bi vas to zanimalo, Irvin Linstram neće doći u Santa Fe.
 Odbegli činovnik lako poblede.
 — Neće doći u Santa Fe? — promućao je.
 — Uveren sam da neće.
 Na to mladić iz San Franciska povika iz sveg glasa.
 — Sad neće da dođe taj lupež! Sada, kada sam uspeo.
 — Uspeo?
 — Taj problem sam u sebi rešio. Uz pomoć...
 — Mislite viskija?
 — Ne, hladnog razmišljanja, hteo sam da kažem.
 Vajat pogleda nesrećnog čoveka pravo u oči.
 — Zid, koji mislite da ste uklonili, još uvek je tu, Čet Oklend. Viski ga nije mogao srušiti, niti pak vas prebaciti na drugu stranu. Kada se budete istreznili, sve će biti isto kao što je i bilo. Čak je zid možda s druge strane još sumorniji i ružniji.

Pijani mladić reče, zaplićući jezikom:

— Vi ste propovednik?

— Hvala.

Na to Oklend povika:

— Ja ću ga ubiti! Ubiti! Ja sam najbrži. Najbolji! Shvatate li? Ja ću ga uništiti, likvidirati.

— Čuo sam jednog čoveka, koji je nešto slično govorio.

— Šta je s njim?

— Mrtav je.

Na to pripiti mladić pođe desnom rukom prema pojasu da potegne revolver. Zastao je u pola pokreta i očima punim neverice gledao u veliki revolver, koji je maršal držao uperen.

— Šta, šta to bi? Vi ste još brži? Brži ste od mene!

— Od vas? — Vajat vrati kolt u futrolu. — To bi bilo premalo.

Nekoliko minuta niko nije progovorio ni reč.

— Ja sam ipak Čet Oklend — reče mladić i iznenada ponovo poteže kolt.

Nije ga podigao, a sobom odjeknu hitac.

Kao udaren nevidljivom rukom, revolver iz ruke mladog činovnika izlete i udari o naslon stolice.

Oklend je bio potpuno zbunjen.

— Vi ste pucali na mene! Na mene... a uopšte niste imali oružje u rukama...

Na stepeništu su se začuli koraci, a onda se zaorio Holidejev glas u hodniku.

Vajat samo odškrinu vrata i obavesti prijatelja da je sve u redu, a onda se ponovo vrati u sobu.

— To je bilo nemoguće! — jeknu Oklend.

Vajat napuni revolver.

— To, u stvari, nije bilo ništa, Čet.

— Kako to mislite?

— Ja sam pričekao dok niste podigli kolt, a toliko vremena vam Linstram neće dati.

— Zar je on još brži?

— Ovo nije bilo brzo.

Oklend kao da nije shvatao.

— Hteo sam samo da vam pokažem šta bi vam se dogodilo protiv Linstrama. On je brži nego što sam ja malo pre bio.

— Mislite?

— Znam. Zna li crnca, koji se ovde brine o dvorištu? — pitao ga Vajat.

— Mislite na oca malog Samija?

— Da. Smatrate li Toma dobrim strelcem?

— Njega? Nipošto!

— U redu, ja vam kažem da je on brži od vas.

— Pa to je besmislica!

— Hoćete li da se okušate? Stari mesar preko nije veliki strelac, ali bi vas pobedio, Čet Oklend. Kao, uostalom, i mali debeli berberin i stari kolar preko.

— To nije istina — vikao je Oklend.

— Istina je — uveravao ga je maršal. — Svaki čovek je ovde brži od vas, jer je rastao sa revolverom. Vi to niste, Oklend. Čovek koji svoj kolt nosi u pojasu pantalona i kreće u dvoboj, nije strelac.

Oklendove oči su bile razrogačene gotovo da ispadnu iz duplji.

— Šta vi hoćete, Vajat Erp? Hoćete da me obeshrabrite?

— Da vas obeshrabrim? — Čovek iz Misurija odmahnu glavom. — To najmanje od svega. Ja sam vam samo rekao istinu. Vi niste odrasli na zapadu. Vi potičete verovatno iz nekog od gradova na obali. Možda iz San Franciska.

Oklend se sruči na ivicu kreveta.

— Vi to, dakle, znate.

— To baš nije teško otkriti. Dovoljno je samo držati oči otvorene i načuljiti uši.

Nesrećni mladić zagnjuri lice u šake.

— Šta da činim?

— Otputujte natrag.

— To ne mogu.

— Zašto ne?

— Jer — odbegli činovnik preki-
de u pola reči.

— Ne morate mi reći, Čet Oklend. Ja to neću da znam. Za mene je samo zagonetka kako ste likvidirali Lestera Kraka. I naravno, kako ste uspeali da izbacite jednog pljačkaša voza iz sedla...

— Bila je to slučajnost — rekao je mladić muklo. — Luda, besmislena slučajnost! Bežao sam od jednog ubijenog. Od čoveka, koji me je na Tornton Biču kraj magacina napao... — Govorio je dalje i ispričao celu svoju priču. Govorio je tiho i sa mukom, kao da govori samom sebi.

— Maršal je stajao na vratima i posmatrao ga zamišljeno.

— Gotovo da sam tako nešto i slutio, mister Oklend. Žao mi vas je, ali vam moram reći da ste od samog početka sve naopako činili.

Mladić podiže pogled.

— Ja sam ubica, maršale.

Erp odmahnu glavom.

— Bio je to postupak učinjen u afektu, tako bi to sudija nazvao. Dobro, advokat bi to kvalifikovao kao nužnu odbranu.

— Moj otac je advokat — reče mladić.

— Onda samo mogu da ponovim da ste izabrali najgluplji put, kojim ste uopšte mogli poći. Vaš otac bi vas sasvim sigurno izvukao iz neprilike, u koju ste upali. Naravno, vi niste imali prava da ga ubijete samo da biste ponovo došli do dolara, koji vam je uzeo. Vi, uostalom i niste hteli da ga ubijete. Bili ste poluonesvešćeni od udaraca i ono što ste onda učinili, bila je samo nekontrolisana reakcija. To nije bilo ubistvo, Čet Oklend.

Mladić iz Kalifornije ga je iznenađeno posmatrao.

— Nije ubistvo? — A onda se nasmejao. — Ah, sad razumem. Vi samo hoćete da ja odem natrag. Vi ne možete da znate da to nije ubistvo samo kod vas, na Divljem zapadu. No, kod nas u civilizaciji je drugačije. Uostalom kako možete znati zakone, koji kod nas vladaju. Oni su kod nas, maršale, mnogo oštrij i mnogo neumoljiviji.

— U zabludi ste, Oklend. Zakoni i istoka i zapada su naši zakoni. Podjednaki su svuda. Osim toga, budite uvereni da poznajem zakone. Mogu vam samo reći da je čak suprotno i da baš zato što ovde civilizacija nije tako snažno prodrila, zakon se primenjuje i sprovodi mnogo nemilosrdnije.

— Znam šta ste hteli da kažete — prekide ga Čet Oklend. — Trebalo je da otrčim u policiju i tamo ispričam sve. Zar ne? No, to bi bila moja propast. Policajci mi ne bi verovali. Rekli bi da sam čoveka ustrelio da bih ga opljačkao.

— Zar tako rđav glas uživate kod policije u Frisku? — upita Vajat.

— Policija me uopšte ne poznaje — objasni mladić.

— Zar mi niste rekli da vam je otac advokat? Policija vas nikako ne bi mogla smatrati ubicom. Ja doista ne mogu da shvatim zašto ste pobjegli baš na zapad. No, jedino je sigurno, vi niste ubica i zato nemate razloga da upropašćujete svoj život, kao što ste ovde već počeli.

Mladić se osećao kao uhvaćen u klopku.

— Ja ne mogu više nazad, maršale — rekao je muklo.

— Zašto ne?

— Pisao sam pisma.

— Pa šta?

— Pisao sam kući, a i svojoj verenici.

— To nema nikakvog značaja.

— Ima i te kakvog. Slao sam im novine u kojima je o meni pisalo. Ne mogu više natrag. Ja znam da vi to ne možete razumeti, mister Erp, ja to i ne tražim od vas. Ali, za Četa Oklenda više povratka nema. Kada su novine stigle u Frisko, svi mostovi su bili popaljeni.

— Ali, to je ludost, Oklend. Vi ne pripadate ovamo. Vi ste čovek, koji treba da voli drugačiji život.

— Za to je prekasno, maršale. Ja sam svoj život prokockao, mislim

prokockao svoj stari život u Frisku i ovde počeo novi.

Vajat Erp je odmahnuo glavom.

— To su prazne priče, Čet Oklend. Život na zapadu je gorak i surov i traži surove i tvrde ljude. Nemojte to zaboraviti.

— Ljude kakav ste vi, zar ne? — reče mladić iz Kalifornije.

— Da, ljude kao što sam ja, na primer, ali isto tako ljude kakav je crni Tom, berberin na suprotnoj strani ulice, šerif Bakster, mesar i svi ostali.

— U redu — promrsi mladić pogruženo. — Čak kada bih i hteo da idem, ne bih imao novaca. Zna-te dobro odakle mi dolari. Sada sam bez centa.

Tada maršal iz Dodž Sitija reče nešto što je silno iznenadilo mladog činovnika.

— Pa ja ću vam nešto pozajmiti.

— Vi da mi pozajmite?

— Zašto ne? Doduše, ja baš nisam bogat čovek, ali nešto vam mogu pozajmiti. U svakom slučaju toliko da stignete do kuće. Novac mi možete poslati čim ga sakupite.

— I vi doista mislite da tako treba da učinim?

— Da, mislim. A što se tiče onih novina, ne lupajte glavu. Tako nešto se danas pročita, a sutra zaboravi.

Mladić je neko vreme stajao ispred kreveta neodlučan, a onda odmahnu glavom.

— Ne, maršale, ne mogu da prihvatim vašu ponudu — odgovorio je gorko. — Prosto ne mogu, već

sam dovoljno nečasnih postupaka učinio.

— Zar je nečasno primiti novac od jednog šerifa sa zapada?

— Da, zato što znam da vam neću moći vratiti. Nego, hoću da vam se zahvalim, Vajate Erp. Ranije sam često i mnogo slušao o vama, ali sam verovao da ste izmišljena osoba, ili već odavno umrla. Moj otac mi je pričao o vama, a i brat mog poslodavca i mnogi drugi ljudi. No, nikada nisam tome pridavao naročitog značaja. Nedavno, međutim, u dvorištu uvredio sam vas, Vajate Erp. Bilo mi je žao, jer sam spoznao da sam niko i ništa, a vi kralj za ove ljude ovde. Hvala vam na svemu. Bila mi je doista čast da vas upoznam. Bilo je to, uostalom, najbolje što sam doživeo na svom putu na zapad. Došao sam ovamo u ovaj kraj i moraću tu i da ostanem, jer sam sve mostove za sobom popalio. Vi ne poznajete ljude sa obale. Uprkos suncu, prilično su tvrdi.

— I šta ćete ovde da radite?

— Ovde? — Oklend prođe prstima kroz razbarušenu kosu. — Ovde, u Santa Fe, naravno, neću ostati. Odjahaću nekud, tamo gde me niko ne poznaje.

— Možda je i to dobro — reče maršal. — Konačno, to je vaš život i vi sami morate znati šta je najbolje da učinite. Sve najbolje, Čet Oklend! — Maršal mu pruži ruku, a onda izađe iz sobe.

Mladić iz Kalifornije je dugo gledao u vrata, kraj kojih je maršal stajao. Odjednom mu se učinilo da je spoznao šta je Vajat Erpa učinilo tako velikim. To svakako nije

bila samo njegova brza ruka i poslovna snaga, njegova mudrost i sigurnost u sebe. Bili su to pre svega njegova humanost i njegova dobrota.

Kada je pao mrak, išunjao se u hodnik i pošao niz stepenice u dvorište. Uspeo je da se izvuče neprimećen.

Malog Samija nije bilo u dvorištu. Oklendu je to odgovaralo, jer ne bi znao šta da kaže ovom simpatičnom dečaku kada bi ga radoznalo ispitivao.

Krenuo je drumom prema severoistoku.

—o—

Oko ponoći prošao je kroz Trah. Projahao je kroz uspavani grad i ubrzo se našao sam na drumu. Stari konj grabio je neumorno napred. Oko pola dva projahao je pored nekoliko kuća, koje su se nalazile desno od drumu. Bila je to stanica za zamenu konja Akva Paolo.

Kuda se to uputio? Pitanje, na koje ni sam nije umeo da odgovori. Znao je samo jedno: da odmakne što je moguće dalje od Santa Fe.

Samo jednom je zastao uz jedan potok da se odmori, a onda se ponovo vinuo u sedlo, kako ne bi gubio vreme.

Moglo je biti oko tri sata kada je pri žučkastom odsjaju zvezda ugledao toranje male crkve i nekoliko kuća, koje su je okruživale.

Mladić iz San Franciska nije ni slutio da upravo ulazi u San Martino, gradić, koji je pripadao čuvenom revolverašu Irvinu Linstramu.

Kuće su bile usamljene, a ne jed-

na uz drugu kao u Santa Fe i drugim gradovima. Glavna ulica je bila neuobičajeno široka, a imanja razbacana.

Druga zgrada s leve strane, nešto uvučena, bila je mala crkva. Blještavo okrečena, delovala je u mraku gotovo avetinjski.

Iznenada, kao da su pali s neba, pred Oklendom se stvoriše pet jahača.

Dok su četvorica jahača obrazovala polukrug oko Oklenda, jedan mali čovek, koji je jahao belu kobilu, zastade nekoliko jardi od Četa.

— Odakle dolaziš?

— S juga.

— Kuda si naumio?

— Dalje, drumom.

Čovek na beloju, kobili izvuče cigaru iz džepa i zapali je. Čet Oklend je za trenutak uspeo da mu vidi lice. Bilo je vrlo uzano i koščasto. Oči su mu bile sitne, a pogled prodoran.

— Znaš da se ovuda ne sme prolaziti — rekao je čovek kratko. — A sada odgovaraj jasnije, inače ćeš dobiti korbačem po licu, skitnice!!

Sedeo je na konju na način, koji je nedvosmisleno govorio da je vođa grupe. Tako se i obraćao.

— Odakle dolaziš?

Oklend, kome je strah stezao grlo, jedva izusti.

— Iz Santa Fe.

— Aha — reče čovek. — Tamo se u poslednje vreme svašta dešava.

— To me ne zanima.

— Hm, kako se zoveš?

— Čet Oklend.

Iako je čovek iz San Franciska

sve očekivao i na sve bio spreman, sasvim sigurno nije računao sa onim što se dogodilo.

Jahaču bele kobile cigara ispade iz usta u pesak. Čet je video kako je razrogačio oči, smrtno uplašen.

I ostali jahači su izgledali prilično uplašeno.

— Oklend — ponovio je gotovo šapatom.

— Da, već sam rekao.

— Vi ste dakle, Čet Oklend. U redu, shvatio sam vas. Došli ste po mene. U redu, polazim. — Ne obraćajući se više ni jednom rečju svojim saputnicima, rekao je Četu: — Krenimo!

Mladić iz San Franciska ništa nije shvatio, što mu se uostalom poslednjih dana često dešavalo. Prema tome, nije mogao da zna da je čovek na beloj kobili sam Linstram lično, koji je opet bio uveren da je Oklend došao po njega u San Martino da bi ga odveo na ugovoreni dvoboj.

Tada jedan od jahača doviknu revolverašu.

— Zar mi ne treba da pođemo, Linstram?

Revolveraš odmahnu glavom i reče odlučno:

— Ne! On je sam došao po mene, prema tome, i ja ću sam jahati u Santa Fe.

Mladiću iz San Franciska puče pred očima.

Irvin Linstram! Čovek na belom konju je bio revolveraš Irvin Linstram, koji ga je nedavno izazvao na dvoboj, a onda iz neobjašnjavih razloga nije došao na njega. Sada je

pak verovao da je Oklend došao da ga odvede na dvoboj!

Kakva zemlja! Kakvi zakoni i običaji vladaju ovde! Maršal je bio u pravu kada je rekao da on nije čovek za zapad.

Izbezumljen od straha okrenuo je konja i pošao za revolverašem.

Posle izvesnog vremena Linstram zaustavi konja. Četu je zatsao dah od straha. Šta će sad biti? Da nije revolveraš možda odlučio da prištedi sebi put do Santa Fe i ovde se ponese sa njim! Kakva užasna pomisao!

Linstram je sačekao da Čet stigne.

— Jahaćemo jedan uz drugog, Oklend — rekao je muklim glasom.

Čet samo klimnu glavom, a onda Linstram reče tonom punim prebacivanja:

— Nisam primetio vaše ljude.

— Ne — reče Čet — ne znajući naravno na šta Linstram cilja.

— Užasna ideja, ono sa „zagrevanjem“ kuća. Ali, u svakom slučaju je dobro imati ljude od poverenja. I moji ljudi su dobri. Zadovoljan sam. U stvari, samo zbog toga još nisam došao u Santa Fe, jer su vaši ljudi nedavno zaplašili ceo San Martino.

— Ah?

— Pa lepo ste vi to nahuškali te momke. A moji su se bogami dobro uplašili... Konačno, niko neće da vidi zgarište svog doma. To i sami možete znati. Moram što pre prebrinuti ovaj dvoboj, jer u mom odsustvu svašta može da se desi u gradu.

— Da — samo uzvratiti mladić iz Kalifornije, ne sluteći, jasno, da njegova čutljivost samo još više sate-ruje strah u kosti revolverašu Linstramu.

Jahali su jedan uz drugog bez reči. Kratko su se odmorili kod stani-ce za zamenu konja, takođe bez reči. Već su odavno prevalili Trah, kada se na istoku pojavila srebrna pruga, nagoveštaj novog dana.

Nekoliko minuta posle devet stig-li su u Santa Fe. Bio je to izuzetan uspeh za starog Četovog konja. Sam jahač sedeo je ukočeno u sedlu, pa-ralizovan od straha, dok su ga noge užasno bolele.

— Gde? — raspitivao se Linstram.

— Ovde — odgovori Oklend žu-stro i kliznu izobličena lica ispred bara „Čistilište“ iz sprave za mu-čenje, koja je pre dosta godina mož-da čak i bilo dobro sedlo.

—o—

Crni Tom, koji je upravo u loka-lu nameštao zavese, jer je toga da-na bio rođendan vlasnice lokala, ugledao je Oklenda i samo što nije pao sa lestvica, kada je video ko pored njega silazi iz sedla.

— Linstram! — ote mu se uzvik.

Žurno je otrčao u kuhinju, gde je Dženi Blejk poslovala oko šted-njaka.

— Gospođo! — uzviknuo je uzbu-đeno. — Oklend se vratio, Linstram je sa njim.

Dženi ispusti tanjir na pod.

— Ne!

— Upravo vezuju konje za preč-ku ispred trema.

— Tom, trči odmah u pansion do Vajat Erpa. Ili, ne, bolje idi preko u Akisovu kockarnicu i potraži Džeka Holideja. Reci mu da je Irvin Linstram došao u grad.

Ona sama je otrčala kroz dvoriš-na vrata prema pansionu.

Čovek iz Misurija je upravo do-ručkovao.

Zadihano je stala iza prazne sto-lice preko puta maršala. Na tom mestu je već bio spremljen pribor za kockara.

— Linstram je u gradu! — rekla je bez daha.

Maršal odgurnu poslužavnik sa doručkom i ustade.

— I Oklend je došao sa njim — dodade Dženi.

— Šta?

— Da, obojica su sjahali ispred mog bara.

Vajat istrča napolje. Kada je sti-gao na trem, ugledao je kako na suprotnoj strani ulice Holidej izla-zi iz kockarnice.

Između njih dvojice stajala su dva čoveka jedan prema drugom: činovnik iz San Franciska Čet Oklend i opasan revolveraš Irvin Linstram.

Delilo ih je tačno osam jardi.

Linstram je imao uvežbano oko da odredi rastojanje.

Revolveraš iz San Martina je za-bacio glavu i rekao ne baš sigurnim glasom:

— Ti si me izazvao na dvoboj, Oklend, pa pošto nisam mogao da dodem, došao si po mene. To treba da se zna.

Revolveraška čast!

Vajat malo bolje osmotri Oklen-

dovo lice. Bio je bled kao kreč. Kada je mladić iz San Franciska primetio maršala, podigao je obe ruke u vis kao očajnik. Maršalu je bilo jasno da je smrtno uplašen.

Na tremovima okolnih kuća su zastajkivali. Mnogi od njih poznavali su Linstrama. Ono što je sada trebalo da se odigra, ipak nije bio svakodnevní događaj i svi su radoznalo posmatrali.

Napregnuta tišina puna očekivanja, nadnela se nad glavnu ulicu Santa Fe.

Čovek iz Misurija malo popravi revolver i krete preko tremova dalje. Sišao je na ulicu otprilike na mestu koje je predstavljalo sredinu između dva protivnika.

Nije bilo vremena za gubljenje.

Život Četa Oklenda visio je u ovom trenutku na jednoj veoma tankoj niti.

Na četiri jarda od Vajat Erpa stajao je Lingstram, ukočeno i napregnuto, kao čovek, koji je spreman na dvoboj revolverima na život i smrt.

Vajat zastade na sredini između učesnika dvoboja.

— Čet Oklend! — uzviknuo je. — Mi smo se dogovorili da vi odustanete od dvoboja sa Linstramom. Vi ste pristali da jašite sa mojim momcima. Ja sam se na to oslonio, pa sam računajući s tim, odbio jednog drugog velikog revolveraša, koga sam sreo pre vas.

Ukočenost na Linstramovom licu popusti. Pogled mu više nije bio tako usredsređen, a ruke su mu kliznule niz telo.

— Šta hoće taj momak? — promrsio je revolveraš.

Dok Holidej koji je stajao naslonjen uz stub trema, nedaleko od revolveraša, reče:

— Čuo si dobro šta hoće. Kada bi u San Martinu bilo vode da nju me opereš uši, ne bi bilo potrebe da nas gnjaviš svojim pitanjima.

Oči revolveraša iz San Martina postale su uzane kao prorez.

— Prokleti razmetljivče, poteži! — viknuo je, kipteći od gneva i levom rukom izvukao jedan od svojih kotlova iz opasača. Odlučio je da potegne levi kolt, računajući da će mu trenutak iznenađenja pomoći. I poziv na dvoboj je izgovorio tako, da je svako od protivnika mogao pomisliti da se na njega odnosi.

Sve je dobro izabrao i udesio. Jedino što mu je bilo loše, bio je odbir protivnika. Ovo je svakako bio najbedniji trenutak u životu revolveraša Irvina Linstrama, jer je naleteo na najvećeg strelca Divljeg zapada, Doka Holideja.

Sa desnog kockarevog bedra bljesnu vatra. Pucao je, ne vadeći revolver iz futrole. Metak izbi Linstramu oružje iz ruke.

Nekrunisani kralj San Martina stajao je kao okamenjen. Kada mu je desnica kliznula prema drugom revolveru, polete kolt velikog kockara i počeo da bljuje olovo.

Irvin Linstram ga je posmatrao potpuno zbunjen, ne shvatajući šta se oko njega dešava.

— Ko ste vi?

— Moje ime je Holidej, Linstram. Ako želiš da učiš streljačku veštinu, javi mi jednog od narednih da-

na u pansionu. Dvorište je prilično veliko. Mogu ti pokazati nekoliko trikova.

Revolveraš isturi bradu.

— Dok Holidej!

— Dosta! — umeša se sada Vajat. — Skupljaj svoje pucaljke i gubi se! Nemamo više vremena za tvoje besmislice.

Linstram okrete glavu u pravcu odakle je glas dolazio i samo procedi:

— Vajat Erp.

— Da — uzvratil maršal. — A sada popi piće u baru „Čistilište“ i budi srećan što smo te sprečili da odeš u pakao...

Linstram je sakupio revolvere i zaista umornim koracima, vukući noge, pošao prema baru Dženi Blejk.

Holidej je krenuo za njim. Čak su zajedno popili po čašicu.

To je bila svojevrsna senzacija za Santa Fe. Danima kasnije dolazili su ljudi u bar „Čistilište“ da vide mesto gde su dvojica ljudi stajala i pila.

Pošto je ispio piće, Linstram je izašao iz bara. Kada je na suprotnoj strani ulice, ispred kovačeve poluotvorene kapije, ugledao maršala i Četa Oklenda, dodirnuo je ivicu šešira u znak pozdrava.

Tiho je napustio Santa Fe, čvrsto uveren da su ga Vajat Erp i Dok Holidej spasili sigurne smrti.

—o—

Mladić iz San Franciska ostao je u gradu još skoro čitavu nedelju. Sedeo je uveče uz Doka Holideja i igrao poker. Ispostavilo se da je sa-

svim dobar igrač, što je i njega samog iznenadilo...

Za sedam večeri zaradio je više novaca, nego što ih je u svoje vreme bilo u džepu razbojnika ispred magacina u luci San Franciska.

Osmog dana ujutro, kada je posle doručka izašao na trem, ugledao je maršala kako ide prema njemu.

— Video sam u pošti jedno pismo za vas. Pošto sam krenuo ovamo, poneo sam vam ga.

Čet Oklend je iznenađen posmatrao omot, na kome je kitnjastim, Vilminim rukopisom bilo ispisano: „Mister Čet Oklend, Santa Fe, bar „Čistilište“.

Čet nije odmah otvorio pismo, nego je prvo podigao glavu i pogledao maršala pravo u oči.

— Zar ga nećete pročitati? — upitao je Erp.

— Od Vilme je.

— Znam.

— Ha — nasmeja se Čet. — Niste baš radoznali, maršale.

• — Jesam, jesam, kada ste vi u pitanju, čak veoma.

Oklend pocepa omot. Samo pet reči bilo je ispisano na tankom listu hartije:

„Preklinjem te, vrati se, Vilma“.

Maršal je sve vreme posmatrao lice mladića iz Kalifornije, a onda krenuo dalje.

— Maršale!

Vajat se okrete.

— Da, Oklend?

— Ona mi piše da se vratim.

— To sam i očekivao.

— Vi ste ili vidoviti, ili veliki optimista.

— Ni jedno od to dvoje. Mislim

da sam samo razuman. Kada putujete?

Čet se okrete da vidi sat u baru.

— Sad će pola osam — reče mu Vajat. — Voz polazi u osam. Imate vremena da stignete. I ja ću sa vama na stanicu.

— Idem i ja —, začu se Holidejev glas sa vrata bara.

— Šta je to? — upita Vajat iznenađeno. — Vas dvojica niste valjda doručkovali viski?

— Doktor pije samo rakiju — uzvрати Oklend, smešeći se. — Osim toga, vrlo me je vešto probudio, rano, koliko da stignem na jutarnji voz.

Čet Oklend se vratio u San Francisco i odmah otišao u policiju. Kada je prefektu ispričao svoju priču, ovaj počeo da odmahuje glavom.

Sreća da su tamo naišli na tako razumnog čoveka, kao što je Vajat Erp. Mladiću, vi uopšte ne slutite koga je vaš metak pogodio. Bio je to razbojnik i ubica, Čepanovski, učenjen na tri hiljade dolara.

Sudija je Oklendovo delo kvalifikovao kao nužnu odbranu, pa čak presudio da tri hiljade dolara pripadnu mladom činovniku. No, Čet Oklend je odbio novac. U međuvremenu je naučio da donosi zrele i mudre odluke. To je potvrdio i time što se uskoro oženio Vilmom.

—o—

U Santa Fe, na dalekom zapadu, život je tekao dalje.

Maršalov i Holidejev boravak u gradu približavao se kraju.

U rano jutro dana kada je trebalo da krenu, maršal se zatekao sam u baru sa vlasnikom.

— Doći ću opet, Dženi — rekao je.

— Kada?

— Uskoro, a onda ću ostati ovde.

Čovek iz Misurija je to rekao veoma ozbiljno. Međutim, nije proteklo ni nedelju dana, kada je u Dodž Sijetu jednog jutra Holidej doneo pismo.

Vajat je stajao za pisaćim stolom i otvorio omot. Neveštim rukopisom bilo je ispisano:

„Maršale, Dženi Blejk je danas pre podne ubijena. Tri čoveka su provalila u lokal i obila kasu. Jedan od njih je Oregon Džek. Šerif Bakster im je za petama, Tom”.

Maršal je očajan posmatrao pismo, nevešto ispisane redove, koje je napisao stari crnac. Zatim je Holideju pružio list hartije.

Kockar samo prelete pogledom pismo, a onda ga spusti na sto.

— Oregon Džek — rekao je žustro. — Poznajem ga. To je, u stvari, Džek Danser iz Ontarija. Sreo sam ga dva puta — u Ajdahu i Vajmingu.

Lice maršala Erpa bilo je kao isklesano od sivog kamena.

— Dženi Blejk je danas pre podne ubijena — ponovio je tiho, užasne reči koje mu je napisao crni Tom.

Kockar pride vratima i upita preko ramena.

— Kada krećemo?

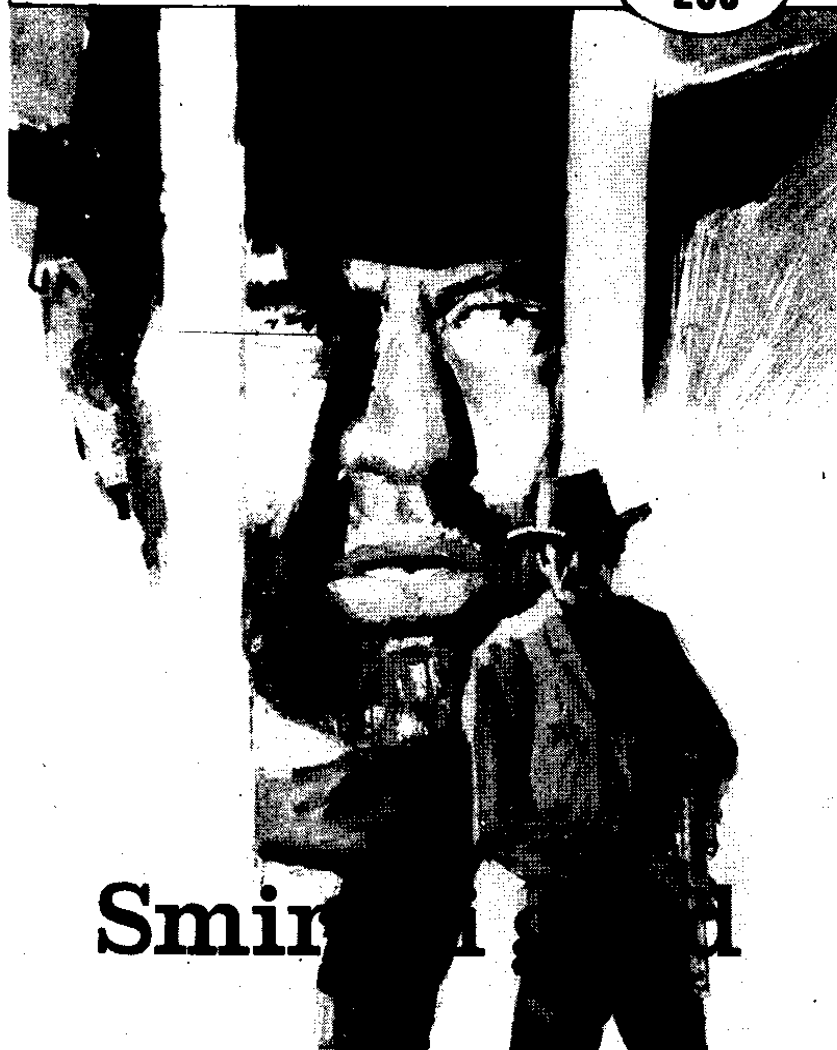
— Odmah — odgovori čovek iz Misurija odlučno.

KRAJ

CRTANI ROMANI

CENA 2 D

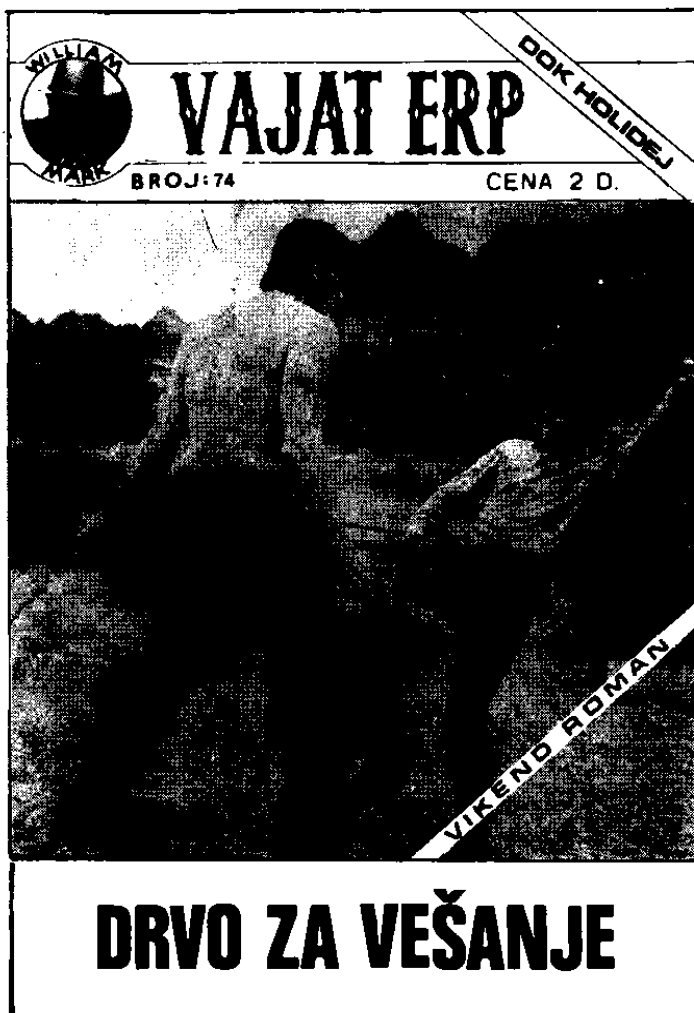
205

Smirnov

**SA „CRTANIM ROMANIMA“ U
SJEDINJENE DRŽAVE!**

ČITAJTE SLEDEĆI ROMAN

**SVAKOG 1-og, 10-og i 20-og
U MESECU NOVA SVESKA!**

64 STRANE - 2 DINARA!

Izdaje i štampa NIP „Forum”, Novi Sad, Vojvode Mišića 1.
Odgovorni urednik: SVETOZAR TOMIĆ. Tehnički urednik: BOSKO
ALEKSIĆ. Kreacija i izbor: D. MILOSAVLJEVIĆ. Pretplata: na 3
meseca 18 din. na 6 meseci 36 din. na 1 godinu 72 din. Za inostran-
stvo cene su dvostruke. Uplatu vršiti na tek. račun 657-1-255 sa
naznakom za „Vikend romane”.

JUNI 1970.